

## Täysistunto

### Keskiviikko 11.4.2018 klo 14.10—16.07

Täysistunto alkoi klo 14.10. Täysistunto keskeytettiin klo 16.02. Täysistuntoa jatkettiin klo 16.03. Täysistunto päättyi klo 16.07.

Puhetta johti puhemies Paula Risikko (14.10—16.02 ja 16.03—16.07).

#### 1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

#### 2. Ilmoituksia

##### 2.1. Kertomukset

Eduskunnalle on annettu Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran toimintakertomus vuodelta 2017 (K 3/2018 vp).

##### 2.2. Toimenpidealoitteet

Puhemiesneuvosto on 10.4.2018 päättänyt lähettää valiokuntiin toimenpidealoitteet TPA 11-18/2018 vp.

#### 3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsopimuslain 13 luvun 6 §:n, kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 22 §:n ja valtion virkamieslain 32 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 189/2017 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 3/2018 vp

*Toinen käsittely*

**Puhemies Paula Risikko:** Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 10.4.2018 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Merja Mäkisalo-Ropponen Anna Kontulan kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään ja että eduskunta hyväksyy vastalauseen 1 mukaisen lausumaehtotuksen.

Selonteko hyväksyttiin.

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

**Puhemies Paula Risikko:** Ensin on äänestettävä lakiehdotusten hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 55; poissa 43 (äänestys 1).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen 189/2017 vp sisältyvät 1.-3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

**Puhemies Paula Risikko:** Lopuksi on päätettävä lausumaehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, Merja Mäkisalo-Ropposen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 54; poissa 42 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

### 4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi autoverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 178/2017 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 3/2018 vp

*Ensimmäinen käsittely*

**Puhemies Paula Risikko:** Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 3/2018 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 10.4.2018 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

28 §

**Ozan Yanar vihr:** Arvoisa puhemies! Esitän, että lakiehdotus saa vihreiden vastalauseessa eli vastalauseessa 2 esitetyn muodon.

**Emma Kari vihr:** Arvoisa puhemies! Kannatan.

**Puhemies Paula Risikko:** Ozan Yanar on Emma Karin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 2 mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö ”jaa”, Ozan Yanarin ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 143, ei 14; poissa 42 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

**Silvia Modig vas:** Arvoisa puhemies! Tarkoitus oli äänestää ”jaa”.

**Puhemies Paula Risikko:** Merkitään pöytäkirjaan.

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 178/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

### 5. Suuren valiokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 47/2018 vp

*Vaaleja*

Eduskunta valitsi suuren valiokunnan varajäseneksi edustaja Raija Vahasalon.

### 6. Suomen Pankin tilintarkastajien täydennysvaali

Vaali VAA 48/2018 vp

*Vaaleja*

Eduskunta valitsi Suomen Pankin tilintarkastajien jäseneksi edustaja Eero Lehden.

### 7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi turvatoimista Maahanmuuttovirastossa ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 83 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 32/2018 vp

*Lähetekeskustelu*

**Puhemies Paula Risikko:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

*Keskustelu*

**14.15 Sisäministeri Kai Mykkänen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyse on siis laista, joka ehdotetaan säädettäväksi turvatoimista Maahanmuuttovirastossa ja antaa mahdollisuuden kohdistaa virastoon saapuviin ja siellä oleviin turvatarkastuksia ja tehdä muita turvallisuustoimia hyvin samoilla valtuuksilla ja samalla mallilla kuin tällä hetkellä on voimassa tuomioistuimissa, valtioneuvoston tiloissa ja myöskin eduskunnan tiloissa. Lakiesityksen valtuuksilla turvatarkastuksen... [Hälinää — Puhemies koputtaa]

**Puhemies Paula Risikko:** Hetki! Pieni hetki, arvoisa ministeri. — Jos saan pyytää salia rauhoittumaan. Kuunnellaan ministerin esittely. — Olkaa hyvä.

Kiitos, arvoisa puhemies! Todellakin tarkoitus on, että turvatarkastuksessa voitaisiin siis tarkistaa Maahanmuuttoviraston tiloihin tulevien henkilöllisyys, tehdä heille turvatarkastus, tarkistaa heillä olevat tavarat, tarkistaa lähetykset, ottaa haltuun kielletty valmiste ja myös estää pääsy henkilöltä tarvittaessa. Tämän tarkastuksen voisi siis suorittaa poliisimies, rajavartiomies tai tähän tehtävään koulutettu ja määrätty Maahanmuuttoviraston palveluksessa oleva virkamies, tai Maahanmuuttoviraston päätöksen mukaisesti turvatarkastuksen voisi myös suorittaa yksityisen turvallisuusalan toimija, joka on saanut koulutuksen turvatarkastajan tehtävään ja on poliisin tehtävään hyväksymä.

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

Varmaan voi kysyä, onko tarvetta erillisilaille, mutta todella kattavaa valtion keskushallinnon viranomaisten tarpeet huomioon ottavaa lainsäädäntöä turvatarkastuksista ei tällä hetkellä ole olemassa. Sinänsä vastaanottokeskusten turvallisuus on pystytty tilanteen huomioon ottaen suhteellisen hyvin takaamaan, mutta valitettavasti ilmiöt, joissa turvatarkastuksista olisi niin hakijoiden kuin virkamiesten henkilökohtaisen fyysisen turvallisuuden kannalta elintärkeää hyötyä, ovat olleet kasvussa, ja tämän takia valtioneuvosto todella katsoo välttämättömäksi velvollisuudekseen ehdottaa erillistä lainsäädäntöä turvatoimista Maahanmuuttovirastossa siten kuin äsken selostin. Vartijan ja järjestyksenvalvojan toimivaltuudet muun lainsäädännön nojalla eivät myöskään sellaisenaan sovellu näihin turvatarkastusten tekemisiin Maahanmuuttovirastossa, joten uusi laki tältä osin tarvitaan. Mallina tässä laissa todella on ollut vuoden 2015 alusta voimaan tullut laki turvatoimista valtioneuvostossa.

**14.18 Tytti Tuppurainen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Eduskunta on nyt siis saanut käsiteltäväkseen hallituksen esityksen, jossa säädetään turvatoimista Maahanmuuttovirastossa. Kyseisellä lailla on tarkoitus varmistaa turvallinen työympäristö Maahanmuuttoviraston työntekijöille ja ehkäistä uhkatilanteita, ja tämä ilman muuta on hyvä ja tarkoituksenmukainen ja tuettava tavoite. Voi kuitenkin kysyä, miten me olemme antaneet tilanteen mennä siihen pisteeseen, että Maahanmuuttoviraston tarvitsee turvautua turvatarkastukseen, jotta sen työntekijöiden työrauha voidaan turvata.

Se, että Maahanmuuttovirasto tarvitsee nyt uusia keinoja työturvallisuuden takaamiseen, ei saa toimia taas yhtenä uutena esimerkkinä siitä, että turvapaikanhakijat ovat lähtökohtaisesti Suomelle turvallisuushaaste, sillä ei näin ole. Turvapaikanhakijat ovat ihmisiä, joilla on kansainvälisen oikeuden mukaan oikeus saada Suomesta kansainvälistä suojelua, kun kriteerit täyttyvät. Tämä inhimillinen seikka on syytä nyt muistaa, kun Maahanmuuttovirastoa ollaan varustamassa turvatarkastusoikeudella. Oleellista on kiinnittää huomiota siihen, että turvapaikanhakijoiden hakemukset tulevat huolellisesti ja oikeudenmukaisesti käsitellyksi. Se luo turvallisuutta.

Sinänsä on, puhemies, valitettavaa, että monet julkisen sektorin työntekijät joutuvat kokemaan uhkatilanteita työssään, valitettavan usein esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset. Näin ollen kysymys on laajempikin: kuinka turvataan kaikille työntekijöille työrauha ja oikeus fyysiseen koskemattomuuteen, oikeus olla ilman häirintää? Oikeusvaltiossa virkamiesten on voitava tehdä työnsä ilman minkäänlaista painostusta. Siten molemminpuolisen turvallisuudentunteen vahvistamiseksi on tärkeää, että on olemassa perusteltu luottamus oikeusvaltion toimintaan, että itse kunkin asia, olipa se turvapaikanhakijan asia tai suomalaisen asia, tulee asianmukaisesti käsitellyksi.

**Puhemies Paula Risikko:** Otetaan muutama vastauspuheenvuoro, edustaja Zyskowiec ja edustaja Hongisto.

**14.20 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro):** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tuppurainen oli ymmärtääkseni huolissaan siitä, että kun säädetään tällainen laki, joka mahdollistaa turvatarkastuksen Maahanmuuttovirastossa, tässä olisi takana sellainen ajatus, että turvapaikanhakijat ovat lähtökohtaisesti turvallisuushaaste. Se ei tietystikään ole tässä takana, mutta valitettavasti, edustaja Tuppurainen, elävä elämä on sellaista, että Maahanmuuttovirastoon on tultu esimerkiksi puukon kanssa ja tämän puukon kanssa on toimit-

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

tu kesken turvapaikkapuhuttelun. Tällaisia valitettavia kokemuksia on, ja on meidän vastuamme lainsäätäjänä huolehtia siitä, että tällaiset tapaukset eivät voisi toistua.

Mieluummin kysyn ministeri Mykkäselä: Onko todella niin, että meidän pitää jokaisen valtion viraston osalta erikseen päättää, että siellä voidaan tehdä turvallisuustarkastuksia? Eikö jokin yleislaki olisi paikallaan?

**14.21 Reijo Hongisto sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Tuppuraisen sinänsä hyvään puheenvuoroon haluaisin lisätä sen, että kun Tuppurainen käsitykseni mukaan kanto huolta siitä, että tämä turvallisuustarkastus kohdistuisi pääsääntöisesti näihin turvapaikanhakijoihin, niin minä näen asian hieman laajemmin, että silloin kun jossakin virastossa tehdään turvallisuustarkastus, se tehdään kaikille sinne virastoon tuleville. Ymmärrykseni mukaan Maahanmuuttovirastoon voi ainakin tulla, vaikka ei nyt asioida, myöskin muita kuin turvapaikanhakijoita, ja näin ollen on hieman väärin sanoa, että tämä turvallisuustarkastus tai turvatarkastus kohdennettaisiin vain joitakin henkilöitä vastaan. Pidän kyllä erittäin tärkeänä sen nimenomaan, että se on kaikille ja nimenomaan suojataan silloin siellä virastossa asioivia henkilöitä mutta myöskin viraston työntekijöitä. Se on kaikkien turvallisuuden kannalta tärkeää, että tarkastus tehdään.

**Puhemies Paula Risikko:** Täällä oli vielä yksi vastauspuheenvuoropyyntö, edustaja Hoskonen, ja sitten vastauspuheenvuoro vielä edustaja Tuppurainen, koska hänen nimensä mainittiin.

**14.22 Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin tällainen lainsäädäntö, jolla turvataan ihmisen turvallinen työympäristö, on mielestäni hyvä ja perusteltu. Kuten edustaja Zyskowicz omassa puheenvuorossaan kuvasi tilannetta, kyllä tällaisia tapahtumia varten pitää olla toimivat käytännöt, ja nimenomaan kun ollaan virantoimituksessa, kaiken julkisen toiminnanhan tulee perustua lakiin. Ei siellä voida ruveta tekemään viranomaistoiminnassa mitään muuta kuin sitä, mihin laki heidät erikseen velvoittaa tai antaa oikeuden. Sen takia nämä lainsäädännöt pitää laittaa ajan tasalle.

Voin sanoa, että kun esimerkiksi muutamia vuosia sitten lievän käsivamman takia jouduin turvautumaan lääkärin apuun Joensuussa sairaalassa, totesin silloin yöllä odottaessani lääkärille pääsyä, että kyllä siellä kesäiltana se meno oli sellaista, että siellä olisi ollut tarvetta isommallekin määrälle turvamiehiä, kun siellä oli todella hurjaa touhua se kesäöinen meno sairaalan vastaanotolla. Kyllä ymmärrän näiden ihmisten turvattomuuden tunteen, ja siihen pitää olla vastine niin, että lainsäädäntö on ajan tasalla.

**14.23 Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Laki on varmasti perusteltu ja kannatettava ja tarpeellinen. On selvää, että Maahanmuuttoviraston työntekijöiden, kuten muittenkin työntekijöiden, jokaisen oikeus on tehdä työtä ilman pelkoa fyysisestä uhasta tai häirinnästä tai mistään sellaisesta, joka estää virkamiehen asiallisen toiminnan. Valitettavasti tätä uhkailua tapahtuu, edustaja Zyskowicz, tänä päivänä esimerkiksi sosiaalitoimistoissa. Monia tapauksia on tullut myös julkisuuteen, joissa on todella väkivaltatilanteita jouduttu käsittelemään, niin että kysymys ei ole nyt aivan uniikki Maahanmuuttoviraston kohdalla.

Mutta halusin puheenvuorollani osoittaa, että se, että Maahanmuuttovirastolle mahdollistetaan turvatarkastukset erillislailla, ei saa olla omiaan ikään kuin käytettäväksi keppi-

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

hevoseksi siinä keskustelussa, jossa kiistatta jotkut haluavat leimata turvapaikanhakijat turvallisuushakiksi. Tätäkin asiaa on voitava käsitellä asiallisesti sellaisena kuin se on.

**Puhemies Paula Risikko:** Vielä kaksi vastauspuheenvuoroa: edustaja Kiuru Pauli, edustaja Räsänen Päivi.

**14.24 Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Silloin, kun henkilöt tekevät töitä työpaikallaan, lähtökohdan pitää olla se, että työtä saa tehdä turvallisessa ympäristössä. Tämä koskee opettajia kouluissa, se koskee ensihoitajia, pelastuslaitoksen työntekijöitä, kaikkia ihmisiä — se on lähtökohta. Kaikki sellaiset toimet, joilla tätä turvallisuutta pyritään parantamaan, ovat tervetulleita.

Ehkä tässä taustalla on ollut välillä jopa vääränlainen asennoituminen suvaitsevaisuuteen. Meidän pitää olla suvaitsevaisia, mutta meidän ei pidä suvaita missään tilanteessa sellaista käytöstä, joka asettaa ihmiset painostuksen alle, jossa väkivallan uhkaa käytetään ja näin pois päin.

Eilen päätoimittajat ottivat yhteisessä kannanotossaan kantaa vainoamiseen, jota toimitukset ja toimittajat kohtaavat työssään — ja moni muu julkisuuden henkilö. Kannattaa perehtyä siihen, mitä hallintovaliokunta pari vuotta sitten sisäisen turvallisuuden strategian käsittelyn yhteydessä kuuli, ja miettiä, vieläkö voitaisiin joitain asioita tehdä siihen suuntaan, mitä niissä lausunnoissa [Puhemies koputtaa] ja käsittelyssä todettiin.

**Puhemies Paula Risikko:** Täällä näyttää olevan kiinnostusta debattipuheenvuoroihin, eli jatketaan jonkin aikaa.

**14.26 Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On totta, että Maahanmuuttovirastossa asioivat henkilöt yleensä käyttäytyvät rauhallisesti ja asiallisesti, eli ei tietenkään pidä yleistää. Mutta mielestäni ei myöskään pidä vähätellä sitä huolta, jonka Maahanmuuttoviraston oma henkilökunta on ilmaissut. He esittivät vetoamuksen syksyllä 2017 oman työturvallisuutensa parantamiseksi, ja ajattelen, että tämä lakiesitys on vastaus tähän huoleen. He kertovat, että he ihan päivittäin kohtaavat hakijoita, joilla on mielenterveysongelmia, jotka ovat lähtöisin konfliktialueilta, ja myös uhkaavia tilanteita ja häiriökäyttäytymistä. Sen takia en itse näe tässä yhteydessä sitä huolta, jonka edustaja Tuppurainen esitti, että tätä käytettäisiin nyt jollakin tavalla turvapaikanhakijoita vastaan. Täytyy muistaa [Puhemies koputtaa] myös se, että turvapaikanhakijat saattavat aiheuttaa uhkatilanteita myös toisilleen. [Ben Zyskowicz: Ja itselleen!]

**14.27 Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on tosiaan pitkään ollut muun muassa tuomioistuimissa turvatarkastukset, ja siellähän asioi monenlaista ihmistä. Siellä on avioeroasioita, lasten huoltoasioita, rikosasioita. Ei heitäkään lähtökohteisesti ole leimattu miksikään, mutta siellä halutaan varmistaa turvallisuus.

Kun Hyvinkään virastotalo uudistettiin — tästä on joitakin vuosia aikaa — niin tuomioistuimen tiloissa ei ollut turvatarkastusta, ja siellä tapahtui puukotus. Eräs ystäväni oli siellä käräjätuomarina, ja siinä sitten mietittiin, kun siellä oli avoimia ovia, että mitä jos olisi sieltä takaa tullut. Se on tosi huoli, koska ihmiset voivat olla tyytymättömiä päätöksiin.

En oikein ymmärtänyt sitä, että jos tehdään hyviä päätöksiä, se luo turvallisuutta — aivan kuin se sisältäisi viitteen, että siellä ei nyt tehdä hyviä päätöksiä. Tai vaikka tehtäisiin

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

huonoja, niin niistä pitää valittaa muutoksenhakukeinoin eikä mennä puukon kanssa heilu-  
maan. Että nyt en oikein ymmärtänyt tätä.

**14.28 Maria Tolppanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt, kun ministe-  
ri on paikalla, tosiaankin haluaisin kysyä siitä, voisiko tämä esitys olla tien aukaisu sille,  
että näitä turvatarkastuksia olisi enemmän eri virastoissa. Ikävää kysyä tällaista asiaa täl-  
laisessa salissa, mutta maailma on muuttunut. Meillä on varmasti vielä kipeinä muistoina  
muun muassa Jokela ja muut koulujutut, mitä on ollut.

Näissä turvatarkastuksissa meillä pitää riittää rahaa virastoihin sillä tavalla, että ihmiset,  
jotka työskentelevät siellä, tietävät, että he voivat olla turvassa työpaikallaan, ja että aina-  
kin kaikkein raskaimmat ja pahimmat aseet, mitä mahdollisesti on mukana, saadaan turva-  
tarkastuksessa ottaa pois. Tämä on asia, johon meidän pitää uskaltaa katsoa, ja tämä on  
asia, josta meidän pitää uskaltaa keskustella, niin ikävä kuin se asia käytännössä onkin.

**14.29 Olli-Poika Parviainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies!  
Tämä esitys tosiaan pohjaa Maahanmuuttoviraston henkilökunnan omiin toiveisiin, jotka  
ministerille ja hallintovaliokunnalle ja kansanedustajille laajemminkin toimitettiin, ja on  
hyvä, että on ryhdytty nopeasti toimenpiteisiin asian korjaamiseksi. Me varmasti kaikki  
tässä salissa tiedämme riippumatta poliittisista mielipiteistämme, että maahanmuutto- ja  
turvapaikkapoliittisten kysymysten ympärillä kuohuu, ja Migri on tietenkin näiden kysy-  
mysten keskiössäkin monin tavoin. Riippumatta siitä, minkälaisia poliittisia päätöksiä teh-  
dään, on päivänselvää, että Maahanmuuttoviraston henkilökunnan mahdollisuudet ja edel-  
lytykset työskennellä ja hoitaa työnsä asetusten mukaisesti on taattava. Samaan aikaan kui-  
tenkin on hyvä muistaa, että alarmismiin ei varsinaisesti ole syytä. Suurin osa asiakkaista  
tuollakin käyttäytyy varsin asiallisesti, kuten tässä muun muassa edustaja Räsänen ja  
kumppanit totesivat. Siitä huolimatta on tärkeää, että saamme tämän asian korjattua, ja  
Maahanmuuttovirastosta pääsemme varmasti tänään keskustelemaan vielä laajemminkin.

**14.30 Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri näin kuin täällä  
on puhuttu, että kaikkien työntekijöitten turvallisuus ja myöskin niitten henkilöitten turval-  
isuus, jotka eri palveluja tarvitsevat, on turvattava, mutta on tietysti myös mietittävä, mis-  
tä se turvallisuus koostuu. On kyllä todella hälyttävää, jos meidän ainoa vastauksemme on  
se, että näitä turvajärjestelmiä kehitetään, mutta silloin kun se on välttämätöntä, niin var-  
masti näin on. Mutta ymmärrän varsin hyvin edustaja Tuppuraisen puheenvuoron, minusta  
se oli hyvin tasapainoinen, kun siinä otettiin eri näkökohtia tähän keskusteluun huomioon.  
Itsekin olen sitä mieltä, että meidän pitää välttää sitä, että osoitetaan sormella joitakin ta-  
hoja. Meillä on valitettavasti näitä turvallisuusongelmia hyvin monessa paikassa.

**14.31 Veera Ruoho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on todellakin tul-  
lut oikein hyvin, ja ilahduin siitä, kuinka eri puolueista on todettu se, miten tällaista yleis-  
lakia, niin kuin edustaja Zyskowiec sanoi, tarvittaisiin käytännössä tänä päivänä useassa  
eri paikassa. Itse olen työskennellyt ulkomaalaispoliisissa vuosia, ensin turvapaikkatutkin-  
nassa ja sitten tein maastakarkotusesityksiä Maahanmuuttovirastolle, ja olimme paljon  
Maahanmuuttoviraston kanssa yhteistyössä tietenkin. Tässä lyhyen vastauspuheenvuoron  
aikana korostan nyt vielä sitä, että pitäisi laittaa pohdintaan se, että jokaisella viranomai-

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

sella olisi työrauha ja työturvallisuus olemassa — ettei kävisi niin kuin kollegalleni poliisissa, että häntä kirveellä lyötiin päähän, ja hyvä, ettei menettänyt henkeänsä.

**14.32 Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu on hyvinkin turvallisuuteen vetoavaa, ja kysynkin ministeriltä: nyt kun tällainen lakiesitys eduskuntaan on tuotu, voitaisiinko nyt tästä katsoa, että valtion virkatehtävissä olevien ja eri viranhaltijatoimistojen turvallisuudesta suoritettaisiin tällainen yleinen turvallisuuskartoitus, jota sitten voitaisiin mahdollisesti jalostaa niin, että missä ne riskit ovat todellisia, niissä voidaan sitten kääntyä sellaisen toiminnan piiriin, jossa näitä turvatarkastuksia tehdään? En nyt vähättele yhtään ja pidän kunnioitettavana sitä, että nimenomaan tämä on lähtenyt henkilöstön omasta toiveesta, mutta kun tiedän, että näitä toiveita on huomattavasti enemmän muuallakin, niin ehkä olisi nyt tämmöinen valtakunnallinen viranhaltijaturvallisuusarviointi suoritettava riskiperusteisesti ja sen jälkeen tehtävä lainsäädäntöä, jos se on tarpeellista.

**Puhemies Paula Risikko:** Vielä yksi vastauspuheenvuoro, ja sitten puhujalistalle. Jos haluaa ministeri tässä välissä, niin voi vastata, kun tiedän, että teillä on seuraava meno jo tulossa. — Edustaja Räsänen Joona, viimeinen vastauspuheenvuoro tässä vaiheessa.

**14.33 Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on tarpeellista lainsäädäntöä, ja tähän vastaa juuri siihen huoleen, joka akuutisti on Maahanmuuttoviraston henkilöstöltä tullut. On hyvä, että tämä asia laitetaan kuntoon.

Kun tätä keskustelua kuunteli, niin eihän tässä juurikaan mitään erimielisyyttä tämän salin osalta ollut. Ihan yhtä mieltä oltiin siitä, että kaikilla työntekijöillä missä tahansa ministeriössä on oltava oikeus turvalliseen työympäristöön, se on ihan selviö. Ja sen pitäisi laajemminkin olla ihan koko työelämässä aivan selvää, että kun työtä teet, niin voit luottaa siihen, että teet sitä turvallisessa ympäristössä.

Toinen huomio liittyy sitten siihen, että vaikka me vastaamme esimerkiksi tässä tapauksessa tällaiseen akuuttiin huoleen, joka Maahanmuuttoviraston henkilöstöllä on tullut, niin sitä ei kuitenkaan pitäisi käyttää laajemmalti keinona, esimerkiksi tässä tapauksessa, leimata tiettyjä ihmisryhmiä, mihin esimerkiksi täällä edustaja Tuppurainen viittasi. Tästäkin käsittääkseni ollaan ihan yhtä mieltä, joten tältä pohjalta varmaan ministerin on aika helppo tätä työtä jatkaa, ja nyt sitten eduskunta tämän lainsäädännön toivon mukaan nopeasti saa voimaan.

**Puhemies Paula Risikko:** Sitten ministeri Mykkänen, 3 minuuttia. Voi pitää paikaltakin, jos haluaa.

**14.34 Sisäministeri Kai Mykkänen:** Arvoisa puhemies! Kiitos rakentavasta keskustelusta.

Todella tämä ikään kuin uhka-arvio tältä osin näyttää olevan eduskunnalla laajasti samansuuntainen: että totta kai niin henkilöstön kuin tässä tapauksessa myöskin turvapaikanhakijoiden fyysinen turvallisuus on pystyttävä takaamaan, ja jos se edellyttää turvatarkastuksiin liittyviä toimivaltuuksia siten kuin hallituksen esityksessä esitetään, niin tuntuu, että sille on laaja tuki täällä eduskunnassa, ja hyvä niin. Näin tätä turvallisuutta on hyvä rakentaa vakaalle pohjalle.

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

Myöskin on varmasti niin, kuten ehkä tulkitsen täällä esimerkiksi edustaja Kiurun puhetta, että uhkaava käytös ei ansaitse suvaitsevaisuutta. Eli jos on selkeästi tilanne, jossa nähdään, että joku on tuomassa väkivaltaan tai muuten uhkaavaan käytökseen liittyviä esi-  
neitä, niin turvatarkastuksia pitää pystyä tässä suunnassa tekemään, vaikka me olemmekin tarkkaan Suomessa halunneet katsoa, että perusoikeuksiin liittyy myös ylimääräisen puut-  
tumattomuuden periaate. Ja samalla myös on tietysti niin, kuten esimerkiksi edustaja Meri  
täällä viittasi, että riippumatta siitä, mitä mieltä ollaan minkä tahansa viranomaisen päätök-  
sistä, ne eivät koskaan voi perustella uhkaavaa käytöstä tai väkivaltaa, oli sitten kysymys  
verovirastosta tai Kansaneläkelaitoksen toimipisteestä tai Maahanmuuttoviraston toimi-  
pisteestä.

Myöskin olen samaa mieltä siitä, mihin edustaja Tuppurainen täällä kiinnitti huomiota,  
että, totta kai, tämä ei ole tarkoitettu indikoimaan, että kyse olisi turvapaikanhakijoista, jot-  
ka aiheuttaisivat erityisen turvallisuusuhan. Tässä on myös kysymys Maahanmuuttoviras-  
ton toimipisteiden suojaamisesta ehkä maahanmuuttovihamielisiltä aktivisteilta, jotka ovat  
myös, valitettavasti, syylistyneet väkivaltaisiin tekoihin ja joilta on myöskin tullut uh-  
kauksia uhata puhuttelutilanteita. Eli sinänsä kyse on molemmista suunnista. On myös tie-  
tysti selvää, että kun meillä on tuhansia ihmisiä, jotka ovat pitkään olleet vastaanottokes-  
kuksissa ja ovat tulleet väkivaltaisista oloista, niin silloin kynnys uhkaavaan käytökseen  
myös voi olla madaltunut, ja sikäli sitäkin faktaa ei tietysti kannata muuksi yrittää puhua.

Täällä on noussut sitten esiin kysymys siitä, miksi säädämme turvatarkastuksia tai sen  
laajempia valtuuksia nyt nimenomaan Maahanmuuttovirastolle. Niitä on aikaisemmin to-  
siaan ollut käytössä tuomioistuimissa ja valtioneuvoston toiminnassa ja eräissä muissa  
tarkkaan rajatuissa viranomaisissa. Meillähän on ollut se perinne, että aika tarkalla rimalla  
katsotaan, milloin henkilön fyysiseen koskemattomuuteen on riittävän tarpeellinen syy  
puuttua. Jos puhutaan verovirastosta, Kansaneläkelaitoksen toimipisteistä, ja mitä vastaa-  
via on, niin voi kysyä, onko ollut riittävän matala kynnys siihen, että sielläkin pitäisi sys-  
temaattinen turvatarkastus henkilön yksityistavaroihin tehdä. Tähän asti tällaisista syyistä  
ei ole nähty riittävän tärkeäksi.

Totta kai näitä arviointia sisäisen turvallisuuden alalla tehdään jatkuvasti, mutta laitan  
kyllä mieleen tämän, mitä täällä useat edustajat toistivat, että onko nyt 2018 sellainen vai-  
he, että täytyy hieman tarkemmalla kammalla myös katsoa, kun meidän turvallisuusympä-  
ristö on moninaistumassa ja ehkä yllättäviä tekoja saattaa olla suuremmalla todennäköi-  
syydellä edessä kuin mitä on ollut perinteisessä suomalaisessa ympäristössä. Mieluummin  
varaudutaan niihin systemaattisesti etukäteen, niin että kyllä tämäkin on syytä katsoa, kan-  
nattaako kaikkia julkisia palveluita suojata aiempaa tarkemmin.

**Puhemies Paula Risikko:** Ja sitten mennään puhujalistalle.

**14.38 Arja Juvonen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kyllä maailma on muuttunut, ja pidän  
erittäin hyvänä sitä, että ennakoidaan ja analysoidaan tilanteita myös tulevaisuuteen päin.  
Laivatkin seilaavat tuurillaan, vanha sanonta pitää paikkansa. Emme tiedä, mitä vastaan tu-  
lee. Maahanmuuttovirasto ei todellakaan ole se ainoa, jossa täytyy kiinnittää huomiota tur-  
vallisuuteen. Meillä on päivystys, meillä on sairaalat, meillä on koulukodit, meillä on lai-  
vat, sosiaalityö. On paljon erilaisia paikkoja, joissa voidaan miettiä, onko siellä turval-

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

lista työskennellä, onko siellä turvallista asioida. On erittäin tärkeää, että näihin asioihin kiinnitetään huomiota, ja avoimet ovet -ajatus Suomessa joutaisi mielestäni romukoppaan monessa paikassa. Ovien pitäisi olla lukittuina ja selkeä tieto siitä, kuka sisään tulee.

Tämän asian valmistelussa on kuultu asiantuntijoita. Täällä muun muassa poliisiosasto on ottanut huomioon, että turvatarkastajan koulutukseen tulisi kiinnittää huomiota. Varmasti juurikin näissä asioissa pystytään sitten mahdolliset pelot, mitä täällä esimerkiksi edustaja Tuppurainen nosti esiin, huomioimaan, että kaikki tapahtuu oikein ja asianmukaisesti, niin kuin kuuluukin. Kyllä tuo yleislaki, minkä, edustaja Ben Zyskowicz, nostitte esille, oli juuri se, mitä itsekin olisin halunnut sanoa. Voisimme todellakin miettiä, mitä kaikkia osa-alueita tällaisen lain tulisi kattaa.

Olen itse työskennellyt yöaikaan vuosikausia elikkä tiedän, mitä on olla tilanteessa, jossa hälyttimet alkavat soimaan ja poliisipartiot saapuvat paikalle siitä syystä, että joku yrittää tunkeutua sinne työyksikköön. Kyllä ne tilanteet ovat hyvin pelottavia ja järkyttäviä, varsinkin kun yksin työskennellään. Siellä on lääkkeitä, se vetää toki myös muita henkilöitä sinne paikan päälle. Koskaan ei tiedä, kuka tulee, elikkä turvallisuutta yleisestikin tulee parantaa. Miten me voisimme järjestää turvallisuuskoulutusta ja kykyä myös puhejudoon [Puhemies koputtaa] meille kaikille kansalaisille, hyvä ministeri?

**14.40 Olli-Poika Parviainen vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Kuten debatissa varmaan kaikki totesimme, tällainen muutos tarvitaan, että saamme turvallisuuden taattua myös Maahanmuuttoviraston työntekijöille kaikissa olosuhteissa, ja hyvä niin. Kun Maahanmuuttovirastosta puhutaan, on tietenkin selvää, että he ovat se taho tässä yhteiskunnassa, joka pitkälti myös toteuttaa hallituksen turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelman poliittisia linjauksia. Sitä kautta on hyvä nostaa esiin se, että me kaikki olemme varmasti lukee uutisia siitä, miten esimerkiksi turvapaikanhakijoiden oikeusturvakysymykset ovat heikentyneet Suomessa viime aikoina tämän turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelman myötä.

Jos me katsomme niitä syitä, minkä takia ongelmakäyttäytymistäkin saattaa esiintyä, minä en nyt siis millään tavalla puolusta sitä, jos joku aiheuttaa häiriötä vaikkapa Maahanmuuttovirastossa, mutta minä viittaan siihen, että syitä saattaa löytyä esimerkiksi puhtaasta arkisesta epätoivosta, joka perustuu siihen, että jos ihminen tietää, että hänet ollaan lähettämässä vaaralliselle alueelle, jonka Suomi on luokitellut turvalliseksi muista maista poiketen, niin tästä johtuen ihminen saattaa olla lähdössä hengenvaaraan vasten tahtoaan. Tämä saattaa herättää ihmisessä monenlaisia reaktioita. Kyse ei tietenkään ole Maahanmuuttoviraston työntekijöiden syyllistämisestä myöskään tässä kysymyksessä. He tekevät työtään niiden reunaehtojen perusteella, jotka on poliittisesti määritelty hallituksen turvapaikkapoliittisessa toimenpideohjelmassa. Mutta on kuitenkin hyvä muistaa, että vaikka hallitus kiistää poliittisen ohjauksen kaikissa muodoissaan, niin turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelma on tosiasiassa heikentänyt turvapaikanhakijoiden oikeuksia Suomessa. Siksi olisi perusteltua myös laatia kokonaisvaltainen arvio siitä, miten nämä heikennykset ovat käytännössä tapahtuneet ja miten me voisimme jatkossa ehkä korjata mahdollisia yli-lyöntejä. On jonkun verran selvityksiä jo nyt käynnistettykin, ja nostaisin vielä esiin sen yhden, jota ei ole käynnistetty, ja se on selvitys Migrin toiminnasta yleisesti. Vihreät ovat sitä moneen kertaan esittäneet.

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

**14.42 Veera Ruoho kok:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi turvatoimista Maahanmuuttovirastossa ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 83 §:n muuttamisesta on todellakin tarpeellinen, ja kannatan sitä lämpimästi.

Arvoisa puhemies! Maahanmuuttovirasto tekee isoja päätöksiä yksilöiden kannalta, ja kokemuksen mukaan ne todella aiheuttavat suuriakin tunteita. Kerroin tuossa, että olen tehnyt niitä maastakarkotusesityksiä, joissa perusteena yleisimmin olivat ne vakavat rikokset, jotka olivat yhtenä syynä siinä kokonaisharkinnan jälkeen, että saattoi esittää henkilöä maasta karkotettavaksi. Kuitenkin opin aina huomaamaan sen, että näille ihmisille — nyt minä puhun rikostaustaisista — se tuomio siitä itse rikoksesta ei ollut läheskään niin merkittävä asia kuin se, että heitä alettiin esittämään karkotettavaksi pois maasta. Elikkä sen takia me käsittelemme nyt tätä Maahanmuuttovirastoa kyllä semmoisena instanssina, johon todellakin kohdistuu niitä suuria tunteita, ja joskus ne voivat valitettavasti sitten ilmetä ja esiintyä jopa väkivaltaisina tekoina tai niitten yrityksinä.

Elikkä yhä edelleen toistan itseäni ja sanon, että tämä hallituksen esitys on hyvä ja tarpeellinen.

**14.43 Päivi Räsänen kd:** Arvoisa puhemies! Toivon, että tämä lakiesitys nähtäisiin ja käsiteltäisiin nimenomaan työturvallisuuden näkökulmasta eikä niinkään ikään kuin turva-  
paikkapoliittisena linjauksena. Tässä suhteessahan Maahanmuuttoviraston henkilökunnan työturvallisuuden tasoa nostettaisiin samalle tasolle kuin valtioneuvostossa, tuomioistuimissa ja sisäasiainhallinnossa poliisin ja Rajavartiolaitoksen toimitiloissa. Mielestäni tälle on todellakin hyvät perustelut ihan lähtien niistä uhkatilanteista, joita näissä yksiköissä on tosiasiallisesti esiintynyt.

Tässä keskustelussa nyt on nostettu esiin myös muiden julkisia palveluja tarjoavien toimipisteiden turvallisuusuhkia: Kansaneläkelaitos, sosiaalitoimistot, verovirasto, koulut, päivystyspoliklinikat, kenties muutkin terveydenhuollon yksiköt. On hyvä, että ministeri Mykkänen totesi, että on valmis myös näitä tarkastelemaan ja millä tavoin. Mielestäni olisi tärkeää saada jo tilannekuva kirkkaammaksi, minkälaisia turvallisuusuhkia näiden palveluja tarjoavien yksiköiden henkilöstöjen kohdalla on.

Sitä kuitenkin toivon, että yhteiskuntamme voisi säilyä ja säilyttää sen avoimuuden, joka sillä tällä hetkellä on, että meillä ei niitä vartijoita joka koulujen oville tarvittaisi tai terveyskeskusten päivystyspoliklinikan kaikille asiakkaille tarvitsisi turvatarkastuksia tehdä. Eli siinä suhteessa [Puhemies koputtaa] tilanne nyt uskoakseni kuitenkin vielä on kohtuullisen hyvällä tolalla.

**14.46 Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa puhemies! Käytän puheenvuoron tuodakseni esiin sen jo vastauspuheenvuorossa sanomani asian, että tulisi harkita jonkunnäköistä yleislakia. Meillä on nyt käsittelyssä noin 30 sivua ehdotusta Maahanmuuttovirastossa tehtävistä turvatarkastuksista, ja täällä kerrotaan, että meillä on erikseen valtioneuvostoa, eduskuntaa, poliisin tiloja ja oikeuslaitoksen tiloja koskevia turvatarkastuslakeja. Mutta kun tiedämme, että valitettavasti sosiaalitoimistoissa ja monissa muissa paikoissa myös syntyy vaaratilanteita tai uhkaavia tilanteita, niin mietin sitä, onko todellakin tarkoituksenmukaista esimerkiksi jokaista virastoa varten tehdä oma laki, kuten tässä nyt Maahanmuuttovirastoa varten, joka vielä voi synnyttää sellaisia mielikuvia, mihin edustaja Tuppurainen kiinnitti huomiota.

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

Eli kyllä ministerille ja hallintovaliokunnalle, joka tätä tulee ymmärtääkseni käsittelemään, esitän todellakin sen harkittavaksi, että olisi joku yleislaki. No, luonnollisesti, kun siinä puututaan ihmisten perusoikeuksiin, se on selvää, että vaikka yleislaki olisi mahdollistava, niin sitten esimerkiksi viraston päällikkö tai joku muu voisi päättää konkreettisesti sen käyttöön ottamisesta siinä viraston toimipisteessä tai jostain tämmöisestä joustavammasta systeemistä. Joka tapauksessa nykykäytäntö, näköjään, että jokaista virastoa kohti säädetään oma lakinsa, tuntuu minusta aika epätarkoituksenmukaiselta.

**14.47 Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Vielä sen verran lisää, että on syytä muistaa, että Maahanmuuttovirastossa tähän asti ovat turvatarkastuksia tehneet erilaiset turvapalveluita myyvät yritykset, mutta pitää muistaa, että näillä yrityksillä siellä turvatarkastuksia tehdessään ei ole oikeutta mennä henkilöön menevään tarkastukseen saakka, vaan he ovat siellä vain sitä varten, että jos jotakin kahakkaa syntyy, niin he voivat sitten siinä tilanteessa auttaa näitä ihmisiä. Elikkä tässä mennään tavallaan sille tasolle, millä esimerkiksi eduskunnassa ollaan tai valtioneuvostossa ollaan tai tuomioistuimissa, elikkä siellä voidaan henkilö, joka tulee taloon asioimaan, perusteellisesti tarkastaa, ettei hän tuo mukanaan jotain asiatonta, väkivallankäyttövälineitä tai siihen viittaavaa, joitain myrkyllisiä aineita tai vastaavia. Tämän takiahan tämä lainsäädäntö pitää panna ajan tasalle.

Pitää muistaa, että Suomihan on vapaa maa, että tuolla kadulla jokainen kulkija voi kulkea vapaasti pelkäämättä mitään tarkastuksia tai muita, mutta sitten kun mennään asioimaan virastoihin, tässä tapauksessa Maahanmuuttovirastoon, jossa on ihan selkeästi ollut riski viimeaikaisiin tapahtumiin nähden ja siihen, miten on tilanne maailmassa muuttunut viimeisten kuukausien tai viimeisten vuosien aikana, niin tässä on vain syytä varautua siihen, että niillä ihmisillä, jotka siellä työtään tekevät, olisi turvallinen työympäristö. Pitää muistaa, että jokainen konfliktitilanne, mikä siellä syntyy, on potentiaalisesti vaaratilanne ja siinä voi joku viaton ihminen menettää terveytensä ja pahimmillaan henkensä. Sitähän tässä ollaan torjumassa, ja suodaan viranomaisille tällä lainsäädännön muutoksella mahdollisuus tehdä siitä tarkastuksia niin, että estetään tämmöiset ikävät tapahtumat. Ei tämä mikään sen dramaattisempi tapahtuma ole, näitä lakeja on säädetty tätäkin taloa koskien, samoin valtioneuvostoa koskien, tuomioistuimia koskien ja niin edelleen. Tämä on ihan normaalia menettelyä, ja katson, että laki on perusteltu ja, aivan kuten lain perusteluissa sanotaan, laki pitää saattaa voimaan mahdollisimman pian.

**14.49 Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi edustaja Zyskowieczin ehdotusta siitä, että tästä tehtäisiin yleislaki. Sehän voisi olla tosiaan esimerkiksi valtioneuvoston asetus, millä se säädettäisiin voimaan. Siinä voisi ehkä sitten olla enemmän sitä lailisuusarviota. Ei ole todellakaan tarkoituksenmukaista, että tämä joka viraston kohdalta täällä tuotaisiin — Kansaneläkelaitos, maistraatit ja niin edelleen — jos sitä tarvetta on.

Pikkuisen puutun tuohon substanssilainsäädäntöön. Tässä edustaja Parviainen puhui muun muassa siitä, että ihmisille voi tulla epätoivoista käytöstä ja syrjäytymistä näistä päätöksistä, ja toivottiin, muistaakseni sanamuoto oli ”ylilyöntien torjumista”. Nyt täytyy muistaa, että ne kiristykset, joita tehtiin lainsäädäntöön esimerkiksi valitusaikojen lyhentämiseksi, ovat käyneet kaikki perustuslakivaliokunnan tarkastelun. Ne ovat kyllä ihan perustuslain mukaisia ja ihmisoikeussopimusten kanssa sopusoinnussa, eli nyt en tiedä, mitä tarkoitetaan ylilyönneillä.

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

Harkintavaltaa kaikilla on aina. Kenelläkään ei ole kristallipalloa, ja jokainen varmasti siellä yrittää parhaansa tehdä ja siksi voi myös hakea muutosta. Mutta ei voi myöskään olla niin, että jos ihminen on tyytymätön päätökseen, niin se tarkoittaa sitä, että me jotenkin ahdistumme siitä niin paljon, että emme edes oikein uskalla puhua siitä ja ajattelemmme sitten näin, että no, jääköön nyt tänne, koska tämä nyt on niin vaikeata, kun hän on tästä eri mieltä.

Olen ehdottomasti sitä mieltä, että kyllä meillä täytyy olla selkeät säännökset näihin asioihin. Jokainen Suomen kansalainen ja suomalainen tässä joutuu noudattamaan näitä päätöksiä ja lainvoimaisia päätöksiä, itse kukin meistä. Siinä ei kauheasti auta, vaikka kuinka jalkaa polkisi.

Edustaja Juvonen esitti hyvän keinon, tämän puhejudon, eli opetella käymään vaikeissa tilanteissa sitä suullista jumppaa, ettei tarvitse ottaa nyrkkejä avuksi.

**14.51 Tytti Tuppurainen sd:** Arvoisa puhemies! Realiteetit on tunnistettava ja tunnustettava, ja näin on, että Maahanmuuttovirasto tarvitsee nyt turvatoimia ja tämä laki on perusteltu ja kannatettava. Mutta aina on syytä myöskin kysyä miksi. Miksi me olemme tässä pisteessä, kun kuitenkin yhteiskunnan intresseissä olisi ennalta ehkäistä sitä, että asiakas-tilanteissa joudutaan konfliktitilanteisiin? Ja kun tarkastelemme lain perusteluista sitä syytä, minkä takia Maahanmuuttovirasto on nyt tässä, että erityislainsäädännöllä ollaan tuomassa turvatoimia, niin syyksi mainitaan se, että käsittelyajat kansainvälistä suojelua hakvien turvapaikanhakijoiden asioitten käsittelyssä ovat pidentyneet ja useat hakijat, jotka ovat uusintahakijoita, ovat turhautuneita omassa prosessissaan ja siitä aiheutuu turvapaikkapuhuttelutilanteeseen ja hakemuksen käsittelytilanteisiin kielteisiä tunteita. Tähän ovat Maahanmuuttoviraston työntekijät myöskin viitanneet omassa vetoomuksessaan. He kohtaavat epäluottamusta, turhautumista ja aggressiota virastoa kohtaan niiltä turvapaikanhakijoilta, jotka kokevat, että heidän hakemustaan ei ole heidän näkökulmastaan riittävällä tarkkuudella käsitelty.

Tämä on mielestäni seikka, minkä kohdalle meidän tulisi pysähtyä, kun on esitetty myös painavia puheenvuoroja, muun muassa korkeimman hallinto-oikeuden presidentti Pekka Vihervuori on puhunut turvapaikanhakijoiden oikeusturvan puutteista. Meidän on luotava paitsi niitä tosiasiallisia keinoja puolustautua väkivaltaista käyttäytymistä kohtaan — työntekijät tarvitsevat turvaa — myös luottamusta tähän yhteiskuntaan, ne ennalta ehkäisevät tästä epäluottamuksesta kumpuavaa aggressiivista käyttäytymistä, ja tähän, puhemies, haluaisin meidän kiinnittävän huomiota, että turvapaikanhakijoiden käsittelyprosessit, heidän hakemustensa käsittelyprosessit, olisivat aina sujuvia ja että Suomi tältä osin täyttäisi kaikki oikeusvaltion kriteerit komeasti ja kunnianhimoisesti.

**14.53 Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys Maahanmuuttoviraston turvallisuuden parantamiseksi on kannatettava. Työntekijöiden päiväkodeissa, virastoissa, kouluissa ja sairaaloissa pitäisi saada tehdä töitään ihan rauhassa. Eriarvoisuuden lisääntyminen on myös omiaan lisäämään tyytymättömyyttä, tuskaa, turhautuneisuutta. Kun elämässä tulee seinä vastaan, se voi nostaa tunteet niin pintaan, ettei käyttäytymiskontrolli enää pidä ihmisellä. Uhkatilanteita syntyy. Myös Kelan toimipisteissä on koettu näitä uhkatilanteita.

Ennen vanhaan maaseudulla oli sellainen tapa, että kun lähdettiin pois kotoa, laitettiin luuta oven taakse ja se oli sillä siisti. Voi luottaa siihen, että kukaan ei taloon mennyt. Maa-

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

ilma on nyt muuttunut. Ajat ovat muuttuneet, ja nyt kun on ehdotettu tämmöistä yleislakia, niin sitä pitää varotoimenpiteenä harkita tarkasti.

**14.55 Arja Juvonen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tytti Tuppurainen, nostitte esiin mahdolliset syyt siihen, miksi tämä laki on nyt tarpeellinen, ja muun muassa sen, että ihmiset, jotka odottavat siellä niitä päätöksiään, turhautuvat ja kokevat epäluottamusta ja myös aggressioita ja nämä ovat taustalla syitä siihen, minkä takia tilanteet ovat epävarmoja ja epävakaita ja turvattomuuden tunteita syntyy.

Minusta on erittäin tärkeää, että asioista puhutaan niiden oikeilla nimillä. Esimerkiksi kun henkilö saapuu Suomeen — siellä rajalla ymmärtääkseni nyt annetaan myös jonkunlaista ohjeistusta ja neuvontaa siitä, millä tavalla Suomessa toimitaan ja mikä on meidän lainsäädäntö ja miten meillä tulee olla ja käyttäytyä — niin samalla kerrotaan realistisesti se, että asiat eivät välttämättä etene Suomessa nopeasti, virkapäätökset kestävät oman aikansa, niinhän ne kestävät meille suomalaisillekin. Kun me odotamme erilaisia päätöksiä, niin kestää hyvin pitkään ennen kuin vastauksia saa, ja tämä on se kylmä tosiasia. Se aiheuttaa turhautumista, se aiheuttaa pettymystä, ja on toki ymmärrettävää, että se voi aiheuttaa myös niitä aggressioita. Mutta otetaan näihinkin asioihin se sydän mukaan ja se ihmisen kohtaaminen huolimatta siitä, onko hän kantasuomalainen, onko hän ulkomaalainen, onko hän turvapaikanhakija, ja kerrotaan, että ikävä kyllä näin on, ja tuetaan mahdollisesti myös siinä tunteen käsittelyssä. Kyllä se on ihan ymmärrettävää, kun joutuu odottamaan ja kokee itse, että tahallisuudesta tässä asioita vitkutellaan, että siitä suuttuu niin suomalainen kuin varmasti myös turvapaikanhakija, maahanmuuttaja.

Eli tällä tavalla tulisi edetä: inhimillisesti kaikki huomioiden ja asioista puhuen ja kertoen, millä tavalla meillä toimitaan. Ei kuitenkaan juosten eikä huolimattomasti asioita ja päätöksiä tehdä vaan perusteellisesti, ja pidän erittäin tärkeänä sitä, että perusteellinen käsittely tulevaisuudessakin säilyy.

**14.57 Veera Ruoho kok:** Arvoisa puhemies! Luottamuksesta viranomaisiin: Kokemukseni mukaan, jos puhutaan turvapaikanhakijoista, kyllä he itse tulevat semmoisista maista, joissa on ehkä syytäkin siihen epäluottamukseen viranomaisia kohtaan. Meillä Suomessa kuitenkin nämä viranomaiset ovat asiantuntevia ammattilaisia, tuntevat lain ja noudattavat hyvää hallintoa kaikin puolin. Ja sitten vielä oma kokemukseni on myös se, että kyllä heillä on hyvät vuorovaikutustaidot kohdata asiakkaat ja niitä vaikeita tilanteita, niin että kyllä puhejudoa varmasti voi olla, ja minun mielestäni sitä joissain työpaikoilla on opetettukin. Mutta kyllähän se kaikki tulee käytännön työstä ja ihan siitä normaalista ihmisen kohtamisesta, niin että kyllä minun mielestäni siitä suomalaiset virkamiehet ansaitsevat kyllä ihan kiitosta, että he tekevät hyvin sitä työtään.

Ehkä on syytä kuitenkin sanoa, niin kuin me puhuimme, että hallituksen esitys laista on tarpeellinen mutta pitää muistaa se realiteetti, että tämä on enemmänkin varautumista niihin uhkatilanteisiin. Valtaosa Maahanmuuttoviraston asiakkaista, olivat he sitten turvapaikanhakijoita tai — siellähän on monia muitakin — eri syin oleskelulupaa tai jatkolupaa tai muuta hakevia, käyttäytyy ihan normaalisti ja kunnollisesti.

**14.59 Ville Tavio ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kuuntelin hämmästyneenä edustaja Tuppuraisen puheenvuoroa. En itse allekirjoita lainkaan tuota SDP:n näkemystä, jossa Maahanmuuttoviraston asiakkaiden aggressiolle etsitään syitä suomalaisesta yhteiskunnasta.

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

Se ei ole suomalaisen virkakoneiston tai virkakoneiston hitauden vika. Turhautuminen on inhimillinen tunne, mutta se ei millään tavalla johda sivistyneellä ihmisellä mihinkään väkivaltaan ja aggressioihin. Minäkin välillä turhaudun noista SDP:n jutuista ja logiikasta.

Tämän Migrin turvallisuustason noston tarkoitus on lisätä Migrin turvallisuustasoa. Tästä ei tulisi vetää liian pitkälle meneviä muita johtopäätöksiä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

### **8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Hallituksen esitys HE 34/2018 vp

#### *Lähetekeskustelu*

**Puhemies Paula Risikko:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

#### *Keskustelu*

**15.00 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! 100-vuotiaan Suomen menestyminen on perustunut hyvin pitkälti kykyyn uudistua. Pienenä kansakuntana meillä ei ole varaa tukeutua menneisyyteen. Osana globaalia taloutta Suomen on pidettävä huolta omasta kilpailukyvystään. Meidän on kyettävä tunnistamaan kansainväliset muutostrendit.

Annan yhden esimerkin: 1980-luvulla tekninen kehitys kyseenalaisti telepalveluiden tarjonnan järkevyyden valtion monopolina. Suomi oli silloin eturintamassa ymmärtämässä telesektorin kasvavan yhteiskunnallisen ja taloudellisen merkityksen. Vaihteittain ja hallitusti telemarkkinat avattiinkin täydelliselle kilpailulle.

Tänä päivänä Suomessa on kansainvälisesti katsottuna erinomaiset ja hinnaltaan edulliset, nopeat laajakaistayhteydet, jotka palvelevat kaikkia suomalaisia ja antavat rajattomasti uusia mahdollisuuksia. Tästä huolimatta olemme viimeisen 10 vuoden aikana joutuneet tunnustamaan, että historian maineteot eivät yksistään riitä kantamaan meitä eteenpäin ja turvaamaan edelläkävijäasemaamme tulevaisuuden digitalisaation maailmassa. Tänä päivänä olemme jälkijunassa moneen muuhun maahan verrattuna, mitä tulee tiedon, digitalisaation ja automatisaation hyödyntämiseen. Merkittävin haaste on ollut soveltaa uusia teknologioita ja ennen kaikkea murtaa perinteisen toiminnan rakenteita sekä johtaa murrosta johdonmukaisesti kohti uudenlaista maailmaa. Siksi meidän on uskallettava tehdä rohkeita ratkaisuja, joihin nyt puheena oleva lakiesityskin nojautuu, eikä vähiten siksi, että voisimme kiriä kiinni muiden digitaalisessa kehityksessä saavuttaman etumatkan. Tarvitsemme päämäärätietoisuutta lunastaaksemme takaisin paikkamme digitalisaation edelläkävijöiden joukossa.

Kansainvälinen megatrendi on, että tieto on tulevaisuuden liiketoiminnassa kriittinen tuotannontekijä ja menestyksen avain. Tietoa syntyy ympärillämme koko ajan kiihtyvällä

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

tahdilla. Tiedolla johtamisesta on muodostumassa yksi käynnissä olevan digitaalisen murroksen keskeisimmistä kilpailutekijöistä. Suomella on hyvät edellytykset hyödyntää tietoa kilpailukykytekijänä globaaleilla markkinoilla. Osaamista ja teknologiaa Suomesta ei puutu.

Tieto itsessään ei tuo talouskasvua tai mahdollista hyvinvoinnin kehitysaskeleita. Syntyvälle tiedolle täytyy jalostaa merkitys, ja se täytyy saattaa keskeisten tarvitsijoiden saataville oikeassa muodossa ja oikeaan aikaan. Tähän tarvitaan mahdollistava toimintaympäristö ja teknologiset toteutusmallit.

Suomen ei tarvitse asemoida itseään pohjoisen periferiana. Meillä on kaikki mahdollisuudet toimia tulevaisuudessa kansainvälisenä solmukohtana tiedon, ihmisten ja tavaroiden liikkumiselle. Tämän aseman vahvistamiseksi meidän tulee kytkeä edistysellinen digitaalinen infrastruktuurimme yhteen uudenlaisten automatisoitujen liikenteen palveluiden kanssa ja rakentaa näistä saumaton kokonaisuus. Tämän vision toteuttaminen edellyttää sitä, että uudistamme liikennealan viranomaisten tehtäviä. Tämä ei ole ensimmäinen eikä varmasti viimeinen kerta, kun viranomaistoimintoja uudistetaan palvelemaan tulevaisuutta ja huolehtimaan Suomen iskukykyä kansainvälisessä kilpailussa.

Meillä liikenne- ja viestintäministeriössä on luovuttu perinteisestä jaosta liikenne- ja viestintäpolitiikkaan. Yhteiskuntaa tarkastellaan nyt ministeriössä kolmen kokonaisuuden kautta, joita ovat palvelut, tieto ja verkot. Nämä kolme teemaa yhdistävät sekä liikennettä että viestintää. Ennakkoluulon ja eteenpäin katsova organisoituminen on osaltaan mahdollistanut sen, että olemme tämän hallituskauden aikana pystyneet viemään läpi yhteiskuntamme kannalta merkittäviä uudistuksia liikenteen ja viestinnän palvelumarkkinoilla.

Arvoisa puhemies! Esittelen teille tänään hallituksen esityksen, jonka mukaisesti Liikenneviraston vastuulla olevat tie-, meri- ja rautatieliikenteen ohjaus- ja hallintapalvelut muutettaisiin osakeyhtiöksi. Tämä esitys perustuu hallituksen talouspoliittisen ministeriövaliokunnan linjaukseen, jonka valiokunta teki kesäkuussa 2017. Liikenteenohjauksella ja -hallinnalla tulee liikenteen automaation ja digitalisaation edetessä olemaan nykyistä keskeisempi rooli liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden varmistamisessa. Tämä korostuva rooli asettaa merkittäviä paineita liikenteenohjaustoiminnan kehittämiseksi. Meidän on huolehdittava, että liikenteenohjaustoiminta on organisoitu siten, että se kykenee vastaamaan nopeasti kehittyvän toimialan mukanaan tuomiin haasteisiin sekä muuttuviin asiakastarpeisiin ja että rakenteet tarjoavat parhaat edellytykset hyödyntää muutoksen mukanaan tuomat uudet mahdollisuudet.

Nyt esitettävällä Liikenneviraston liikenteenohjaustoimintojen yhtiöittämisellä valmistaudutaan liikenteen digitalisaation, palveluistumisen ja automaation mukanaan tuomiin toimintaympäristömuutoksiin. Yhtiöittämisellä edistetään liikenteeseen liittyvän tiedon hyödyntämistä uusien digitaalisten palveluiden kehitystyön tukena ja edesautetaan uuden liiketoiminnan syntymistä. Lisäksi tällä muutoksella luotaisiin edellytykset operatiivisen liikenteenhallintapalveluiden asiakaslähtöisyyden parantamiselle sekä lisättäisiin liikenteenohjaustoiminnan taloudellista tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

Liikenteenohjaus on operatiivista toimintaa. Sen organisointi yritysmuotoon mahdollistaa hyötyjä, joita virastossa ei voida saavuttaa. Osa Liikenneviraston liikenteenohjaustoiminnoista on jo nyt ulkoistettu yritysten hoidettavaksi. Liikennevirastossa on kuitenkin edelleen varsin laajasti liikenteenohjaustoimintaan liittyviä tehtäviä. Toiminta yritysmuodossa mahdollistaa virastotoimintaa paremmat edellytykset liikenteenohjausjärjestelmien ja -palveluiden kehittämiseksi sekä investointien pitkäjänteiselle toteuttamiselle. Hyvänä

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

esimerkkinä tästä on ilmailu, jossa yhtiömuotoinen toiminta lennonvarmistuspalveluissa on ollut arkipäivää jo pitkään. Hyödyt eivät ole pelkästään taloudellisia, ne tarkoittavat myös entistä asiakaslähtöisempiä palveluita, jotka hyödyttävät koko suomalaista liikenne-markkinaa uusien digitaalisten ja automatisoituvien liikennepalveluiden globaalissa kilpailussa.

Nyt valmistellun esityksen perusteella Liikenneviraston vastuulla olevat meri-, tie- ja rautatieliikenteen ohjaustoiminta sekä näihin keskeisesti liittyvät suunnittelu-, tuki- ja hankintatoiminta sekä tietojärjestelmät yhtiöitettäisiin. Yhtiöitettäviä tehtäviä hoitava Liikenneviraston henkilöstö siirtyisi tehtävien mukana uuteen yhtiöön liiketoimintasiirron periaattein. Perustettava yhtiö olisi valtion kokonaan omistama liikenteenohjauksesta vastaava erityistehtäväyhtiö. Yhtiö aloittaisi toimintansa vuoden 2019 alussa. Yhtiön ensisijaisena tehtävänä olisi varmistaa liikenteen sujuvuus ja turvallisuus tie-, meri- ja rautatieliikenteessä. Tämä tapahtuisi tarjoamalla liikenteenohjaukseen ja -hallintaan liittyviä palveluita. Yhtiöille määritetyn erityistehtävän mukaisesti yhtiö tarjoaisi palveluja erityisesti toimivaltaisille viranomaisille, kuten liikennehallinnon virastoille, Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle, pelastusviranomaisille ja poliisille. Tavoitteena on perustaa vahva, investointikykyinen, kustannustehokkaasti toimiva ja maltillisesti voittoa tuottava valtionyhtiö.

Liikennevirasto toimisi jatkossa liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden tilaajana sekä perustettavan liikenteenohjausyhtiön strategisena kumppanina. Liikennevirasto tilaisi uudelta perustettavalta valtion erityistehtäväyhtiöltä yhteiskunnan, viranomaisten ja elinkeinoelämän tarvitsemat välttämättömät liikenteenohjaus- ja hallintapalvelut, jotka olisivat maksuttomia palveluiden käyttäjille nykyisen toimintamallin periaatteiden mukaisesti. Muutoksen perusteella ei ole tarkoitus kerätä kansalaisilta tai asiakkailta uusia maksuja.

Perustettavan yrityksen tavoitteena olisi edesauttaa liikenteen kokonaismarkkinoiden kasvua ja yksityisen sektorin palvelutarjonnan kehittymistä. Yrityksen tavoitteena ei olisi kilpailla markkinatoimijoiden kanssa. Nyt esitettävällä muutoksella pyrittäisiin ennen kaikkea tukemaan digitaalisen liikenteen myötä syntyvien uusien palveluiden kehitystä, kun yhtiö tarjoaisi liikenteenohjauksessa käytettävää ja toiminnan puitteissa syntyvää tietoa mahdollisimman laaja-alaisesti ja avoimesti liikenteen toimijoiden käyttöön.

Tietojen avoimuus turvattaisiin lainsäädännöllä. Samalla huolehdittaisiin viranomaisten salaisiksi määrittämien tietojen sekä liikesalaisten tietojen tietosuojasta. Yhtiö jalostaisi tietoa myös muiden palveluntuottajien hyödynnettäväksi digitaalisessa liiketoiminnassa. Pyrkimyksenä on laajentaa tiedon hyödynnettävyyttä uusien digitaalisten palveluiden ja palvelumarkkinoiden synnyttämiseksi ja madaltaa uusien yrittäjien alalle tulon kynnystä.

Yhtiöstä tehtäisiin liikennealan kansallisen kasvuohjelman mukaisesti vahva yhteistyökumppani liikennealan yrityksille. Yhtiö hakisi aktiivisesti kumppanuuksia, joiden kautta markkinaehtoisten tuotteiden ja palveluiden kehitystä voitaisiin vauhdittaa. Lisäksi yhtiö pyrkisi tekemään innovatiivisia hankintoja tarjoten yrityksille testiympäristön uusien ratkaisujen kehittämiseen ja kokeiluun. Onnistuneet tuotekehityshankkeet helpottaisivat ja nopeuttaisivat yritysten etenemistä kansainvälisille markkinoille.

Yhtiön yhtenä toimintaperiaatteena olisi edistää toimialan yritys- ja vientivetoista kasvua tutkimusalan, julkisen sektorin ja yksityisen sektorin yhteistyönä. Tiiviillä ja vahvasti vuorovaikutteisella yhteistyöllä kyettäisiin kasvattamaan liikenteen kokonaismarkkinaa, josta kasvun myötä riittäisi enemmän jaettavaa kaikille alan toimijoille.

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

Liikenteenohjauspalveluiden ja niiden tietojärjestelmien järjestäminen yhtiömuotoon tehostaisi liikennejärjestelmätasosta liikenteenhallintaa. Muutoksella yhtenäistettäisiin liikenteenohjauspalveluja sekä luotaisiin edellytykset hakea laajemmin synergioita eri liikennemuotojen välillä. Näin kyettäisiin myös parantamaan liikenteenohjauksen toimintavarmuutta, riskienhallintaa sekä varmistamaan tehokas ja korkeatasoinen tietoturva.

Uuteen yhtiöön syntyisi liikennejärjestelmätasosta, kaikki liikennemuodot kattavaa teknistä ja liikenteenhallinnan palveluihin liittyvää osaamista. Tämä hyödyttäisi esimerkiksi liikenneturvallisuustyön pitkäjänteistä kehittämistä ja tätä kautta loisi edellytyksiä parantaa liikenneturvallisuutta koko liikennejärjestelmän laajuisesti.

Yhtiömuotoinen toiminta olisi läpinäkyvää tuottojen, kustannusten ja pääoman käytön osalta osakeyhtiön julkistaessa vuosittain tilinpäätöksensä. Yhtiö tavoittelisi kannattavuutta ja toiminnan tehokkuutta, mikä vuorostaan lisäisi tarvetta ymmärtää asiakkaiden tarpeita, parantaisi asiakaspalvelua ja auttaisi kehittämään asiakastarpeita vastaavia palveluita.

Toisaalta palvelun tuottamiseen tarvittavat resurssit, kuten investoinnit, suunniteltaisiin asiakkaiden ja kannattavuuden ehdoilla. Näin toiminta tehostuisi, kun palvelutuotteiden tuotantokustannukset tunnettaisiin paremmin. Yhtiön mahdollisuus käyttää joustavasti rahoitusmarkkinoita investointien rahoittamiseen parantaisi myös yhtiön kykyä tehdä investointeja nykyistä joustavammin ja pitkäjänteisemmin.

Esityksessä on otettu huomioon, että liikenteenohjaustoimintaan liittyy keskeisesti tehokas poikkihallinnollinen viranomaisyhteistyö sekä tätä toimintaa tukeva, uutta teknologiaa hyödyntävä tiedonvaihtoympäristö. Näillä varmistetaan viranomaisten jatkuva ja ajantasaainen tilannekuva liikenteestä, kyky ennakoida ja tunnistaa mahdollisia liikenteen turvallisuuteen ja sujuvuuteen liittyviä riskejä. Liikenteenohjauksessa tehtävällä tiiviillä yhteistyöllä parannetaan viranomaisten toimintaedellytyksiä vastata operatiivisella tasolla oman hallinnonalan liikenteeseen liittyvistä viranomaistehtävistä.

Esitys sisältää tarpeelliset toimialalainsäädännön muutokset. Erityisesti alusliikennepalvelulain, aluevalvontalain ja meripelastuslain muutokset varmistavat yhteistyön jatkumisen viranomaistoimijoiden sekä valtion omistaman ja yhtiömuodossa toimivan liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden tarjoajan välillä. Samalla yhtiöittämisellä vahvistettaisiin edellytyksiä poikkihallinnollisen viranomaisyhteistyön kehittämiseksi ja jatkuvuudelle toimintaympäristön digitalisoituessa ja liikenteen automaation lisääntyessä.

Pitkän aikavälin tavoitteena on, että tulevaisuudessa osa Liikenneviraston tilaamista liikenteenohjaus- ja hallintapalveluista voitaisiin kilpailuttaa niillä uusilla markkinoilla, jotka tällä yhtiöittämisellä luodaan. Siten liikenteenohjauksen peruspalveluiden tuottamiseen saataisiin mukaan muitakin liikennealan markkinatoimijoita. Tämä luo lisää painetta yhtiölle kehittää toimintaa entistäkin asiakaslähtöisemmäksi ja kustannustehokkaammaksi.

Perustettava valtion erityistehtäväyhtiö olisi liikenne- ja viestintäministeriön omistajaohjauksessa. Yhtiön ohjaus perustuisi valtionyhtiöiden omistajaohjaukseen, toimialalainsäädäntöön ja sen perusteella annettuihin viranomaisten määräyksiin ja ohjeisiin. Lisäksi yhtiön ohjaus perustuisi sen liiketoiminnan kannalta keskeisen Liikenneviraston kanssa tehtävään palvelusopimuksen sisältöön.

Yhtiön perustamisen jälkeen alkuvuonna 2019 muodostettaisiin valtion liikenteenohjauskonserni liittämällä siihen Liikennevirastosta jo aiemmin yhtiötetyt kokonaisuudet Air Navigation Services Finland ja Finrail Oy.

Arvoisa puhemies! Nyt esitettävällä yhtiöittämisellä luotaisiin uutta kasvua liikenne-markkinaan. Sillä parannettaisiin liikennetiedon hyödynnettävyyttä, lisättäisiin liikenteen-

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

ohjauksen taloudellista tehokkuutta sekä edistettäisiin palveluiden asiakaslähtöisyyttä meidän kaikkien hyväksi. — Kiitos.

**15.15 Sirkka-Liisa Anttila kesk:** Arvoisa puhemies! Ministeri Bernerin kunniaksi on sanottava, että hän on katsonut rohkeasti tulevaisuuteen ja hakenut niitä mahdollisuuksia, joita liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla on, ja tällä kertaa nyt hyödynnetään digitalisaatiota, niin kuin ministeri täällä erinomaisella tavalla juuri perusteli. Tälle rohkeudelle ja kauaskatseisuudelle annan suuren arvon.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla on siis käynnissä laajamittaisia uudistuksia. Nyt käsitellyssä oleva hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi on yksi osa näitä uudistuksia.

Liikenne ja liikkuminen mullistuvat tulevaisuudessa digitalisaation mahdollistamana. Meidän on siksi osattava katsoa liikkumista aivan uudella tapaa, niin kuin tässä nyt tehdään. Tällä uudistuksella viritetään myöskin ministeriön hallinnonalalla olevia toimintoja vastaamaan paremmin tulevaisuuden kehittämistarpeisiin liikenteen osalta.

Kysymys on siitä, että liikenteenohjauskokonaisuus siirtyy valtion kokonaan omistaman erityistehtäväyhtiön vastattavaksi. Liikenneohjausyhtiö on siis valtion kokonaan omistama erityistehtäväyhtiö aivan samoin kuin tällä hetkellä on lentokentistä vastaava Finavia tai jäänmurtoon erikoistunut Arctia. Liikennevirastosta liikenteenohjausyhtiölle siirtyvät tieliikenteen, meriliikenteen sekä rautatieliikenteen ohjausta koskevat tehtävät. Liikenneohjausyhtiön operatiivinen toiminta perustuu sopimusperusteiseen strategiseen kumppanuuteen Liikenneviraston kanssa. Yhtiön ei ole kuitenkaan tarkoitus kilpailla yksityisten toimijoiden kanssa, vaan tarkoitus on luoda vahva yhteistyökumppani liikennealan yrityksille.

Liikenneohjausyhtiön tarkoituksena on siis edistää liikennetiedon hyödyntämistä ja tukea liikenteen ekosysteemin kehitystä ja vahvistaa samalla liikennealan yritysten liiketoimintaedellytyksiä, ja niin kuin ministeri täällä esittelypuheenvuorossaan hyvin totesi, näin saadaan lisää jaettavaa. Liikenneohjausyhtiölle on asetettu useita toiminnallisia tavoitteita. Sen on oltava kustannustehokas ja nopeampi reagoimaan markkinoilla tapahtuviin muutoksiin ja asiakkaiden tarpeisiin. Yhtiö voi käyttää vieraan pääoman ehtoista rahoitusta. Liikenteenohjauskonserni hyödyntää suuruuden ekonomiaa ja siten aikaansaa synergiaetuja, ja yhtiöittäminen selkiyttää eri toimintojen rooleja.

Arvoisa puhemies! Kyseessä on siis maltillisesti voittoa tuottava valtion erityistehtäväyhtiö, jolla on kyky investoida ja kehittää omaa toimintaansa. Tärkeää on turvata tehokas poikkihallinnollinen viranomaisyhteistyö sekä huomioida elinkeinoelämän ja asiakkaiden tarpeet. Henkilöstö siirtyy tehtävineen, vastuineen ja velvoitteineen virastosta perustettavan yhtiön palvelukseen työsopimussuhteeseen. Lisäksi on huolehdittava palvelujen häiriöttömän toiminnan ja jatkuvuuden varmistamisesta muutoksen aikana ja totta kai sen jälkeenkin. Samalla on varmistettava, etteivät viranomaismaksut nouse nykytasoon nähden.

Suomessahan meillä tällä hetkellä suurimpia haasteita talouskasvun esteenä on liikenneinfran tila. Me tarvitsemme ehdottomasti lisää rahoitusta liikenneinfran parempaan hoitamiseen. Pitkien etäisyyksien ja harvaan asutun maan yksi suuri kilpailuvaltti on se, että sillä on liikenteen väylät kunnossa, on sitten kysymys teistä tai rautateistä tai ilmaliikenteestä. — Kiitoksia.

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

**15.19 Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Kahden edellä olevan puheenvuoron jälkeen ja esittelyn tiimoilta on pakko yhtyä siihen loppupäätelmään, mikä on, eli näitten toimintojen yhteen saattaminen on hyvä ajatus. Itse en nyt näe tämän yhtiöittämisen autuutta tässä erityisen tärkeänä osana.

Muutama huomio.

Me tiedämme kyllä, mitä yhtiöittämisestä saattaa seurata. Ei pidä tietysti pelätä tulevaisuutta. Jos se valtion kokonaan omistamana erityisyhtiönä säilyy, niin meillä pitäisi olla huojentunut olo, vaan joiltakin osin näin vasemmistolaisena aina valtion omaisuuden ja valtion virastojen yhtiöittämisen kautta kuuluu se varoittava ääni. Me olemme kyllä nähneet, mitä tapahtuu esimerkiksi, kun Carunalle asioita on toimitettu. Siitä voi kuulla tietysti kehuja, jos vain... [Olavi Ala-Nissilän välihuuto] — Edustaja Ala-Nissilä voi sanoa, että se oli niin loistava retki.

Mutta ihan muutama huomio tästä kaikesta.

Kun tehdään alaa varten ja sen uudistumista varten yhtiöittämis päätös, niin jollakin tavoilla rupeaa katsomaan sitä, että kun me tässä edellisviikolla keskustelimme Ilmatieteen laitoksen osalta, nyt tähän samaan esitykseen on kasattu jonkin verran samanlaista palvelutuotantoa, mitä tällä hetkellä jo Ilmatieteen laitos tekee. Tuleeko tästä valtionyhtiönä kilpaileva toimielin Ilmatieteen laitoksen kanssa, vai olisiko tässä jo valmisteluvaiheessa pitänyt huomata se, että kun Ilmatieteen laitoksella liikenteen tietoa kerätään ja sitä annetaan eteenpäin, niin nyt tässä turvaudutaan tavallaan nettiin tuotettavien palveluiden osalta, kun meillä on jo Ilmatieteen laitoksella huippuosaamista siitä, mitä ilmatilan muutokset liikenteelle aiheuttavat ja niin edelleen. Eli sitä olisin kaivannut, että olisi puntaroitu enemmän sitä.

Kyllä kun meillä täällä on Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos mukana, niin aina siinä vaiheessa — vaikkakin ministeri toi esille sen, että näitä palveluita annetaan maksuttomasti niille tahoille, joilleka niitä nytkin tuotetaan — joka tapauksessa maltillisestikin liikevoittoa tuottava osakeyhtiö tai yhtiö kuitenkin toimii lainsäädännön puitteissa. Jos meillä osakeyhtiölainsäädännön piirissä oleva yhtiö on, niin se toimii nimenomaan osakeyhtiölain puitteissa. Vaikka se olisi valtion erityisyhtiö, niin joka tapauksessa, kun meillä tuotetaan näitä palveluita valtion tärkeille toimielimille, niillä pyritään tekemään voittoa, koska niin yhtiö toimii.

Arvoisa puhemies! On oikein, mitä ministeri tässä toi esille. Meidän pitää kehittää toimintoja. Mutta juuri myös valmistelimme täällä ja saatoimme päätökseen lain liikenteen palveluista, joka on lähtökohtaisesti sellainen, että siellä nimenomaan haluttiin, että toimijat, jotka tällä hetkellä toimivat, avaavat rajapinnat niin, että näitä palveluja voi syntyä — ja nyt tässä on tarkoitus sitten rahastaa sillä, että tuotetaan näitä palveluja, eikä niin, kuten lain liikenteen palveluista tarkoitus kuitenkin on, että ne muutamat toimijat, vaikka nyt mainitakseni VR ja HSL, avaavat omat rajapintansa niin, että tänne markkinoille voi syntyä uusia palveluita. Varsinkin haluan korostaa vielä sitä, että Ilmatieteen laitoksen ja täällä suunnitelmassa olevien toimintoja katsottaisiin vielä tässä vaiheessa, kuinka on järkevää tehdä, tuottaako tämä liikelaitos niitä palveluita, joita jo nyt tuotetaan Ilmatieteen laitoksella.

**15.24 Olavi Ala-Nissilä kesk:** Arvoisa puhemies! Todella tällä vaalikaudella on tapahtunut merkittävä muutos. Mitä tulee yhtiöihin, muistelen sitä, että vaalikauden alussa Finnair, Finavia, VR kaikki olivat enempi tai vähemmän toiminnallisissa vaikeuksissa. Tällä

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

hetkellä ne ovat erittäin vahvassa iskussa, palvelevat ja tekevät työtään hyvin. Tästä varmasti myöskin ministeriölle lankeaa kiitos, ja se on tärkeää.

On todella tällä vaalikaudella minusta tehty sillä tavalla suunnanmuutos, että on nähty liikenne palveluna, asiakaslähtöisenä palveluna, jossa raja-aitoja kaadetaan, jossa digitalisaatiota hyödynnetään, jossa muodostetaan palvelukokonaisuuksia. Tämä ei ole, edustaja Myllykoski, mitään vanhakantaista ajattelua vaan todella uutta ajattelua, joka palvelee nimenomaan ihmisiä ja sitä uudistumista, mistä ministerikin alussa puhui. On tärkeää, että on pystytty parantamaan liikenteen iskukykyä ja palvelukykyä tässä tilanteessa.

Kuten edustaja Anttila aikaisemmin totesi, me tarvitsemme liikennesektorille myöskin lisää rahoitusta aivan välttämättä. Sitä on nyt tapahtunut täällä korjauspuolella hyvin paljon, mutta haasteet ovat todella isot. Mutta näen juuri tämän uudistamisen otteen, automatisaation, digitalisaation ja jopa robotisaation hyödyntämisen, tässä hyvänä ja iloitsen siitä, että tältäkin osin Sipilän hallitus menee vahvasti eteenpäin.

**15.26 Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Haluan kiittää ajatusta muuttaa liikenteenohjaus- ja hallintapalvelut erilliseksi valtionyhtiöksi. Muutos vastaa muuttuvan maailman haasteisiin ja antaa meille mahdollisuuden pysyä liikenteen automatisointikehityksen kärkipäässä. Yhtiö on virastoa ketterämpi, joten muutos mahdollistaa nopeamman reagoinnin teknologiseen kehitykseen ja muuttuvan maailman mahdollisuuksiin. Tulevaisuudessa kaikilla kulkuvälineillä on tekniikan kehittyessä mahdollisuus kulkea ilman kuljettajia. Jo nyt tämä on todellisuutta esimerkiksi metrolienteessä monissa kaupungeissa. Lisäksi automaattiautoja on paljon liikkeellä testikäytössä ja laivojakin pilotoidaan. Perässä seuraavat myös junat ja lentokoneet. Maailma on kovaa vauhtia kulkemassa kohti yhä laajempaa automatisointia ja robotiikan suurempaa hyödyntämistä. Suomalaisen lainsäädännön ja julkishallinnon on tärkeää pysyä tässä kehityksessä mukana, jotta varmistamme olevamme valmiina tulevaisuuteen.

**15.28 Katja Taimela sd:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kollegat! Tämän hallituksen esittämän uudistuksen tavoitteena on kehittää ja vahvistaa hallinnonalan strategista ohjausta sekä saada synergiaetuja muuttuvassa toimintaympäristössä. Yleisesti voi todeta, että liikenteen muutos tiedon määrän kasvaessa ja digitalisaation kehittyessä vaatii viranomaiselta kokonaiskuvaa muutoksista, jotta liikenneinfra pystyy palvelemaan mahdollisimman tehokkaasti käyttäjiä. Väyläverkolla ja liikennepalveluiden sujuvalla suunnittelulla ja johtamisella on elintärkeä rooli talouskasvun, asumisen ja ympäristön kannalta. Tämän me kaikki kansanedustajat tiedämme.

Tästä organisaatiomallista voi lyhyesti tässä vaiheessa todeta sen, että Liikenneviraston jakaminen ja etenkin liikenteenohjauspalveluiden yhtiöittäminen valtio-omisteiseen erityistehtäväyhtiöön, jossa väylävirasto toimisi tilaajaorganisaationa, on minun mielestäni omiaan jäykistämään rakenteita. Koen, että osakeyhtiömuoto vähentää toiminnan avoimuutta ja vaikeuttaa näin ollen myös toiminnan ohjausta verrattuna viranomaistoimintaan. Ottaen huomioon liikenteenohjauskeskusten pääluonteen turvallisuusviranomaisina on vaikea ymmärtää, miksi nimellisiä tuloja palveluistaan saavat toimijat pitäisi yhtiöittää, ja tähän kysymykseen olisi hyvä saada tässä keskustelussa tänään myös ministeriltä vastaus.

Mitä tulee tähän vaikutusten arviointiin, virastouudistuksen osalta esitys sisältää arvion yhdistämisen hallinnollisista säästöistä muttei pysty arvioimaan yhdistämisestä syntyviä kuluja laisinkaan. Esityksestä puuttuu analyysi siitä, miten nykyinen organisaatiomalli es-

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

tää virastojen välisen synergian ja parhaiden käytänteiden jakamisen. Yhtiöittämisen osalta viitataan vain liikenteestä kertyvän tiedon potentiaalin hyödyntämiseen, mutta esitys ei sisällä arviota tai tutkimusta, paljonko koko liikenteen kokonaismarkkinasta olisi hyödynnettävissä yhtiön liiketoiminnan tuloina. Taseen osalta uuteen erityistehtäväyhtiöön ollaan siirtämässä yli 200 miljoonan euron arvosta eri liikennemuotojen ohjaus- ja informaatiojärjestelmiä. Esityksessä olisi hyvä esittää myös arvio siitä, miten yhtiö rahoittaa jatkossa näiden järjestelmien ylläpidon ja uusimisen.

Arvoisa rouva puhemies! Tänäa olemme myös saaneet Helsingin Sanomista lukea tämän lain vaikeaselkoisuudesta. Toivon todella, että valiokuntatyössä tämä otetaan huomioon ja sitten asiantuntijakuulemisten pohjalta ollaan myös ministeriössä valmiita tarkastaa miettimään, onko tämä lakiesitys niin sanotusti oikeilla raiteilla. Eri viranomaisien välinen yhteistyö ei saa millään lailla heikentyä myöskään tämän yhtiöittämisen jälkeen, ja tämä kohta vaatii myös hyvin tarkan valmistelun meillä valiokuntatyössä.

**15.31 Kari Uotila vas:** Arvoisa rouva puhemies! On aivan selvää, että meidän pitää reagoida maailman ja tässä tapauksessa erityisesti liikenteen muuttumisen näköaloihin. Digitalisaatio, robotisaatio ja se, että liikenteestä tulee yhä enemmän a) palvelua, ovat tosiasioita, ja täytyy antaa ministeri Bernerille tunnustusta siitä, että ministerillä on ollut rohkeutta tehdä erilaisia avauksia ja ideoita tähän reagoimiseen.

Mutta tässä edustaja Myllykosken tavoin kyllä haluan kuitenkin pienen varoittavan sormen nostaa ja korostaa sitä, että kysymys on myöskin siitä, millä tavalla tätä reagoitua tehdään. Tässä tapauksessa on haettu malliksi valtion sataprosenttisesti omistamaa erityisyhtiötä eli yhtiöittämistä, josta nyt luvalla sanottuna — sitä tikulla silmään, joka vanhoja muistaa — on paljon radikaalimpiakin ehdotuksia tässä viime aikoina tullut, joista osa on sitten kyllä torppaantunutkin.

Kun sanotaan a), niin täytyy ajatella myös se b) eli ajatella sitä tilannetta tulevaisuudessa, kun tämä yhtiö toimii, näitä palveluja jakaa tai myy. Jossain vaiheessa tulee keskustelu, onko tämä valtion ydintehtävää, liittyykö tämä valtion omistajapolitiikan ytimeen olla liikennepalvelujen bisneksessä mukana, ja sitä sitten verrataan herkästi sivistykseen, terveyspalveluihin tai Puolustusvoimiin ja joihinkin muihin. Silloin herää kysymys, millä varmistamme, että tämä säilyy valtion ja sitä kautta myöskin parlamentin selkeässä johdossa jatkossakin, ettei sellainen uhkakuva toteudu, että vähän aikaa tätä mutta tulevina vuosina sitten myydään ulos ja sitten sitä rahastetaan ja niitä maksuja kerätään ihan eri logiikalla kuin tässä alkuvaiheessa on kaavailtu.

**15.33 Johanna Ojala-Niemelä sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä hallitus esittää, että Liikenneviraston nykyiset liikenteenohjaus- ja hallintapalvelut muutetaan osakeyhtiöksi ja tehtävät siirretään perustettavaan valtion erityisyhtiöön. Tämän on tarkoitus tulla voimaan ensi vuoden alusta lukien, ja tämän uuden valtion erityistehtäväyhtiön tehtävänä on varmistaa liikenteen sujuvuus ja turvallisuus meri-, rautatie- sekä tieliikenteessä ja tarjota liikenteenohjaukseen liittyviä palveluita. On ihan totta, että ihmiset haluavat yhä enemmän liikua mukavammin ja nopeammin ja myös tulevaisuuteen on valmistauduttava.

Valtiovarojen liikennejaosto vieraili muutama viikko sitten Hollannissa älyliikenneseminaarissa, ja siellä keskusteltiin paljon siitä, mikä on itseohjautuvien autojen tulevaisuus. Meillä on jo Suomessa, Muoniossa, testausta käynnissä Aurora-projektin tiimoilta. Samaa aikaan valitettavasti saimme tuolla älyliikenneseminaarissa kuulla, kuinka yksi hen-

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

kilö oli kuollut Amerikassa tällaisen itseohjautuvan auton yli ajamana. Tekniikka ei valitettavasti vielä ole niin pitkällä, että sitä voitaisiin kaupallisesti hyödyntää, mutta tässä mennään koko ajan eteenpäin.

Sinänsä yhdyn edellä puhuneen edustaja Taimelan ajatukseen siitä, että tähän osakeyhtiömalliin en ole kyllä tässä erityisen ihastunut. Varmasti tämä olisi toisella tapaa ollut paremmin hoidettavissa. Toivon tietenkin, kuten täällä edustaja Anttila ja monet sanoivat, lisää rahoitusta liikenteelle.

**15.35 Kristiina Salonen sd:** Arvoisa puhemies! Suhtaudun suurella varauksella lakiesityksessä olevaan tie-, meri- ja rautatieliikenteen ohjaustoimintojen yhtiöittämiseen osana liikenne- ja viestintäministeriön virastouudistusta. Etenkin VTS-toimintojen eli meriliikenteen alusliikennepalveluiden yhtiöittäminen herättää isoja kysymyksiä esimerkiksi viranomaisyhteistyön tulevaisuudesta. Esimerkiksi Meriliikenneohjaajat ry on todennut, että yhtiöittäminen heikentäisi Suomen meriliikenteen ohjauksen toimivaa yhteistyötä Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen, poliisin, Tullin ja Trafín kanssa.

Yhtiöittämisen myötä meriliikenneohjaus menettää viranomaisstatuksensa. Uhan alla on esimerkiksi oikeus käyttää Puolustusvoimien tutkaverkkoa. VTS-toiminta on täyttä viranomaistoimintaa, jota säännellään vahvasti myös kansainvälisillä säännöksillä, minkä vuoksi sitä tulisi käsitellä omana kokonaisuutenaan liikenteenohjaustoimintojen uudistuksessa. Esimerkiksi mahdollisessa poikkeustilanteessa VTS-toiminta on Suomen aluevesien valvonnan ja turvallisuuden takaamisen kannalta äärimmäisen tärkeää. VTS-keskukset estivät viime vuonna ainakin kymmenen onnettomuutta ja estivät samalla mahdollisia ympäristökatastrofeja. Esimerkiksi Länsi-Suomen meriliikennekeskus vastaa alusliikenneohjauksesta Suomen länsirannikolta, Hangon länsipuolelta, aina Tornioon asti.

Toiminta on Suomelle erittäin tärkeää. Päättäjien tehtävä on varmistaa, että tämä työ voidaan tehdä mahdollisimman hyvin jatkossakin. Siksi ei ole yhdentekevää kysyä, miten viranomaisvaltuuksien ja -vastuiden määrittely poikkeustilanteessa hoidetaan uudessa yhtiössä. Suomessa toimii tällä hetkellä kolme VTS-keskusta, jotka antavat vuorokauden ympäri alusliikennepalvelulaisissa määriteltäviä informaatio-, liikenteenjärjestely- ja navigaatiopalveluita. Toivon valiokunnalta viisautta ja harkintaa asiassa, kun käsittely siellä nyt alkaa.

**15.37 Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Itse en niinkään pelkää tätä yhtiöittämistä, koska yhtiöittäminen on vain hallintamuoto. Mutta kuitenkin kysyisin täällä olevilta ministereiltä: mitä mieltä te olette omistajaohjauksesta ja ehkä jopa eduskunnan ohjauksesta siinä tilanteessa — jos minä olen oikein käsittänyt — että tänne tulee tytäryhtiö? Meillä on valtion omistama erityisyhtiö, ja sitten tulee tytäryhtiö raideliikennettä varten, maantieliikennettä varten ja meriliikennettä varten, ja se on varmaan hyvä asia, koska silloin osaaaminen keskittyy juuri tiettyyn tehtävään, ja tämä osakeyhtiö on todennäköisesti notkeampi, eikä sitä lisenssiä ja lupaa aina tarvitse hakea joka paikasta, mitä ehkä muuten pitäisi hakea. Mutta itse ajattelen, kun pitäähän yhtiöllä olla hallitus ja kun kuitenkin operaation kohteena on koko maa ja ehkä maan rajojen ylikin yli menevä toiminta, että miten varmistetaan ne ihmiset, jotka siellä osakeyhtiön hallituksessa ovat, ja se, minkälainen se hallitus tulee olemaan ja tytäryhtiöitten ohjaus — että ne varmasti sitten palvelevat koko maata, etteivät toiminnot liiaksi keskity vain tietyille alueille ja tiettyihin asioihin, jotka enemmänkin älyliikenteen kanssa ovat tekemisissä, että huolehditaan siitä, että tämä järjestely pal-

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

velee sitten koko maata — ja se, millä tavalla tämä omistajaohjaus toteutetaan. Näitä minä itse mietin ja sitä, mikä on tämä yhtiöjärjestys ja tuleeko se eduskuntaan vai miten se menee.

**15.38 Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Elämme kehittyvässä maailmassa, ja kilpailu on kaikkialla todella kovaa, entistä kovempaa koko ajan. Olemme globaalissa toimintakentässä, ja meidän on seurattava tarkasti myös muiden maiden vastaavia toimintoja, miten niissä edetään näitten kanssa.

Kiitoksia oppositiolle, että olette hereillä tämän asian kanssa. Voi olla, että myöskin valiokuntakäsittelyssä saamme teiltä sellaisia asioita, mitä emme itse me hallituspuolueiden edustajat välttämättä huomaa. Kiitoksia tässä vaiheessa jo.

Meidän on oltava Suomessa valmiina nopeaan reagointiin myöskin näissä liikennepuolen asioissa. Meidän elinkeinoelämä on täysin riippuvainen siitä, mitä muualla maailmassa tapahtuu koko ajan. Vienti ja vientituotteet ovat meille todella tärkeitä, miten rahti hoidetaan vesiliikenteessä, miten tieliikenneasiat hoidetaan, miten tietoliikenneasiat hoidetaan. Meidän matkailu on täysin riippuvainen siitä, miten lentoliikenne toimii.

Kun yhteiskunnassa ja globaalisti tapahtuu nopeasti todella paljon muutoksia, niin minä uskon ja näen, että tällaisella uudella organisaatiomallilla pystymme paremmin reagoimaan siihen tilanteeseen, olemme ajan hengessä ja saisimme myöskin meidän yhteiskunnalle tärkeitä tuloja aikaiseksi eikä meille tapahtuisi isompia ongelmia näissä asioissa.

Omistajaohjaus on äärettömän tärkeää, se, että se lähtee tässä todellakin hyvin toimimaan. Tämä tulee olemaan valtion erityistehtäväyhtiö. Pidetään huolta, että se myöskin semmoisena pysyy sitten.

**Puhemies Paula Risikko:** Haluaako ministeri vastata? — Enintään 3 minuuttia, olkaa hyvä.

**15.40 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner:** Arvoisa rouva puhemies! Haluan kiittää näistä palautteista ja näkökulmista ja tuoda esille muutaman asian.

Ilmatieteen laitoksen osalta kysymys on hyvin erilaisesta toiminnasta. Liikenteenohjaus on ennen kaikkea operatiivista toimintaa, ja meillähän on ollut esimerkiksi ilmailun liikenteenohjaus yhtiöitettynä jo pitkään, samoin myös raideliikenteessä on ollut yhtiömuotoinen toiminta.

Laissa liikenteen palveluista veloitetaan avaamaan reitti-, pysäkki-, aikataulu-, hinta- ja esteettömyystietoja. Nyt pyritään siihen, että saadaan tämän lisäksi avoimuutta myös olosuhdetietoihin ja liikenteenohjaukseen. Kun puhumme siis tästä tulevasta yhtiöstä, puhutaan nimenomaan liikenteenohjauksesta elikkä niin sanotusta traffic managementista, ei niinkään siitä olosuhdetiedosta, joka tulee Ilmatieteen laitokselta. Puolustusvoimat on tehnyt yhteistyötä oman liikenteen ohjauksesta ilmailun osalta jo hyvin hyvin monta vuotta, ja sitä on toteuttanut yhtiömuotoinen toiminta.

Tässähän nyt oikeastaan on kysymys siitä, että kun aikaisemmin on yhtiöitetty ilmailuliikenteen ohjaus ja raideliikenteen ohjaus eri kausilla, niin nyt sitten nämä loput eli tieliikenne ja merenkulku sekä lopputoiminnot raideliikenteen osalta yhtiöitetään samaan järjestelmään. Tämä tuo nimenomaan ketteryyttä, ja pystytään siten nopeammin kehittämään ja myöskin tuottamaan parempia palveluita, kun lähdetään asiakaslähtöisyydestä liikkeelle. Asiakaslähtöisyys oman kokemukseni mukaan yleensä tuottaa parempaa palvelua.

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

Kun me haemme avoimuutta ja kun me vertaamme esimerkiksi nykyistä tieliikenteen ohjausta, niin kuinka läpinäkyvä se järjestelmä teidän mielestänne on ja kuinka paljon teillä on otetta siitä, mitä kaikkea omaisuutta, tase-eriä tai tuloja siihen liittyy? Jos te vertaatte esimerkiksi ANS Finlandin tai entisen Finavian lukuihin, joita säätelee osakeyhtiölaki, yhtiöittämislaki, toimialalaki, asiakasohjaus ja omistajaohjaus, niin kyllä meillä tietysti on ihan eri lailla sitä tietoa näistä toiminnoista.

Tässä ei missään tapauksessa haeta yksityistämistä. Me haemme ennen kaikkea erityistehtävää, jota säädellään lailla, jossa säädetään myös toimivallasta ja menettelystä, ja on hyvä muistaa, että nämä päätökset ovat aina viime kädessä eduskunnan omia päätöksiä.

VTS:n osalta muistuttaisin siitä, että kysymys VTS:n osalta ei ole viranomais toiminnasta vaan operatiivisesta liikenteenohjaustoiminnasta, johon liittyy neljänlaisia viranomaispäätöksiä. Nämä viranomaispäätökset eivät siirry tämän yhtiön toiminnan piiriin, vaan ne siirtyvät tämän esityksen mukaan Trafille ja Rajavartiolaitokselle. Ja hallinto ilman muuta niin kuin jo lainsäädännönkin perusteella, että tätä palvelua tuotetaan koko maassa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

### 9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 35/2018 vp

#### *Lähetekeskustelu*

**Puhemies Paula Risikko:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan, talousvaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

Meillä on kaksi ministeriä täällä esittelemässä. Esittelyt aloittaa ministeri Lintilä. — Olkaa hyvä.

#### *Keskustelu*

**15.44 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (esittelypuheenvuoro):** Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsiteltävä hallituksen esitys sisältää kaksi kokonaisuutta, alueiden kehittämistä ja kasvupalveluja koskevat ehdotukset. Alueiden kehittämistä koskevaan sääntelyyn ei esitetä merkittäviä sisällöllisiä muutoksia. Maakunnat toimivat jatkossa aluekehittämisviranomaisina ja seuraavalla ohjelmakaudella myös EU:n rakennerahastojen välittävinä toimielimiä. Lakiehdotuksella ei muuteta nykyisiä alueiden kehittämisen vastuusuhteita muilta osin eikä kavenneta kuntien elinvoimatehtäviä.

Valtion ja kuntien välillä käydään jatkossa vuosittain poikkihallinnolliset keskustelut aluekehittämisen tavoitteista ja toimeenpanosta. Keskustelujen tarkoituksena on luoda yhteinen näkemys ja edistää ministeriöiden ja maakuntien välistä yhteistyötä. Valtion tehtä-

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

vä on katsoa koko maata, maakunnan maakuntaansa ja kuntien omaa aluettaan. Hyvällä yhteistyöllä näistä tasoista saadaan toimiva kokonaisuus, joka tukee koko maan kasvua ja elinvoimaa.

Arvoisa puhemies! Toiseksi lakiesitys sisältää säännökset kasvupalveluista. Uudistuksella siirretään valtion tehtäviä tuleville maakunnille, selkeytetään palveluita ja lisätään niiden asiakaslähtöisyyttä. Kasvupalveluilla tarkoitetaan nykyisten TE-toimistojen ja ely-keskusten työllisyys- ja yrityspalveluita. Näitä ovat esimerkiksi työnvälitys, työnhakijoiden osaamisen kehittäminen, rekrytointipalvelut tai erilaiset tuet ja asiantuntijapalvelut yritysten liiketoiminnan kehittämiseksi.

Maakunta saisi järjestämisvastuun työllisyyden ja elinkeinojen edistämistä koskeissa palveluissa. Kasvupalvelu-uudistuksella ei siten ole vaikutusta kuntien tehtäviin. Poikkeuksen muodostaa Uudenmaan erillisratkaisu, jossa järjestämisvastuu olisi maakunnan sijaan Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten muodostamalla kuntayhtymällä. Myös muut Uudenmaan kunnat voivat halutessaan liittyä tähän kuntayhtymään.

Nykyiset työnhakijoiden, työnantajien ja yritysten palvelut eivät siirry valtiolta maakunnille sellaisinaan, vaan samalla uudistetaan palvelujen sisältöä ja niiden tuottamisen tapaa. Ihmisten yhdenvertaisuuden oikeuksien takaamiseksi peruspalvelutaso turvataan koko Suomessa. Muutoin maakunnat pääsevät itse vaikuttamaan, millaisia palveluja ne alueellaan tarjoavat. Tämä on parannus nykytilaan, sillä työnhakijoiden ja yritysten tarpeet vaihtelevat, eivätkä yhden muotin mukaan tehdyt ratkaisut toimi kaikille.

Maakunnat päättävät myös, hankitaanko palvelut markkinoilta vai tuotetaanko ne itse. Markkinoille avaamisella tavoitellaan uudenlaisia palveluja, jotta työntekijät ja työnantajat saataisiin kohtaamaan nykyistä paremmin. Kaikki merkittävää julkista vallankäyttöä sisältävät tehtävät, esimerkiksi tukiin tai korvauksiin liittyvät päätökset, säilyvät kuitenkin aina viranomaistehtävinä. Jatkossa sote- ja työllisyyspalveluiden vastuu on samoilla harteilla. [Olavi Ala-Nissilä: Se on hyvä asia!] Tämäkin mahdollistaa uusia tapoja ja auttaa erityisesti vaikeimmin työllistyviä.

Lausuntokierroksen jälkeen lakiesitykseen on lisätty niin sanottu allianssimalli. Se mahdollistaa tiiviimmän yhteistyön maakuntien kasvupalveluiden ja kuntien elinvoimapalveluiden välillä. Yhteistyöllä saadaan aikaan enemmän ja vältetään päällekkäisyyttä. Allianssimalli ei kuitenkaan muuta maakunnan järjestämisvastuuta. [Keskeltä: Tietääkö Vapaa-vuori tämän?] Uudistuksella tähdätään siihen, että työnhakijat ja työnantajat kohtaisivat entistä paremmin ja että palvelut vastaisivat asiakkaiden yksilöllisiin tarpeisiin. Näin tuetaan ihmisten työllistymistä ja huolehditaan siitä, että yritykset saavat osaavaa työvoimaa.

Valtaan liittyy myös vastuuta. On erittäin tärkeää, että maakunnissa varataan riittävästi resursseja työllisyyden hoitoon. Maakunnille siirretään kasvupalvelujen järjestämiseksi ely-keskusten ja TE-toimistojen tällä hetkellä käytössä olevat resurssit. Rahaa siirtyy 600 miljoonaa euroa osaksi maakuntien yleiskatteellista valtionosuutta. Kasvupalveluiden osuutta ei ole korvamerkitty, vaan maakunta päättää kohdentumisen itse. Tarkemmin asia määritellään myöhemmin eduskuntaan tulevassa rahoittamista koskevassa laissa. Nykyiset TE-työntekijät siirtyvät maakuntiin niin sanottuina vanhoina työntekijöinä. Heidän osaamistaan ja panostaan tarvitaan myös tulevassa maailmassa, vaikka työnantaja vaihtuu-kin maakunnaksi tai joidenkin tapauksessa varmasti myös kasvupalvelumarkkinoilla toimivaksi yritykseksi.

Arvoisa puhemies! Kasvupalvelut eivät tule tällä hallituksen esityksellä valmiiksi. Toukokuun lopussa annetaan vielä hallituksen esitykset laiksi julkisista rekrytointi- ja osaami-

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

sen kehittämispalveluista, laiksi alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta sekä laiksi kotouttamisen edistämisestä. Näissä esityksissä säädettäisiin maakunnan järjestämien palvelujen sisällöstä ja palveluprosesseista tarkemmin.

Valitettavasti joudun lähtemään Kesärantaan. Olen erittäin pahoillani siitä, että eduskunnan aikataulu ja kehysriihi on mennyt päällekkäin. Meillä on päättymässä kehysriihi, ja on pakko käydä siellä. Toivon mukaan ehdin vielä takaisin tähän keskusteluun. Olen erittäin pahoillani siitä.

**15.51 Työministeri Jari Lindström (esittelypuheenvuoro):** Arvoisa rouva puhemies! Aluksi siitä, minkä takia tämä uudistus tehdään: Sen tavoite on edistää kestäväää talouskasvua, alueiden kehittämistä ja myös sitten työllisyyttä ja työllistymistä ja yritysten toimintaedellytyksiä valtion ja maakuntien toimenpiteiden ja niiden järjestämien palvelujen avulla. Tosiaan jatkossa maakunnat pystyvät palveluitten järjestäjinä määrittelemään ja hankkimaan oman alueensa tarpeista lähtevät palveluratkaisut.

No, työ- ja elinkeinoministeriö vastaa nyt sitten järjestäjänä valtakunnallisesti tuotettavista kasvupalveluista, joista ministeri Lintilä tuossa jo kertoikin. Ihan muutama sana tästä lainsäädäntövalmistelusta, josta myöskin äsken kuultiin: Tosiaan erillislait tulevat toukuussa, ja syksyllä sitten tulevat lait kasvupalvelujen tiedonhallinnasta ja työttömyysturva-tehtävien siirrosta TE-toimistoilta Kelalle ja työttömyyskassoille sekä työmarkkinatuen rahoitusvastuuta koskeva laki.

Paljon on puhuttu kasvupalvelupiloteista ja siitä, että mihin niillä nyt sitten pyritään. Nämä pilotit tukevat maakuntia ja palveluntuottajia uusiin toimintamalleihin siirtymisessä. Ely-keskuksissa ja TE-toimistoissa ollaan käynnistämässä alueiden tarpeisiin ja tilanteisiin sopivia hankkeita ja näillä otetaan nyt sitten ensimmäisiä askeleita kasvupalvelujen tuotantorakenteen monipuolistamiseksi eli kokeillaan sitä tulevaa maailmaa. Tavoitteena on myös kilpailullisten toimintamallien kokeilu ja markkinoiden herättely. Piloteissa kokeillaan erilaisia sisältöjä — yritysasiakas, työnhakija-asiakas — ja toteutusmalleja, muun muassa ostopalveluja, yrittäjyyttä, kumppanuutta ja allianssia. Nämä käynnistyvät tämän vuoden loppupuolella ja alkuvuoden 2019 välillä, ja sopimuskaudet jatkuvat esimerkiksi 2020 loppuun, millä varmistetaan palvelujen jatkuvuus tässä siirtymävaiheessa.

Sitten ehkä ihan muutama sana tästä kasvupalveluallianssista. Tämä on tosiaan nyt uusi linjaus muutoksena siihen lausunnolla olleeseen luonnokseen. Tällä kannustetaan toteuttamaan maakunnallisia yritys- ja työllisyyspalveluita sekä kunnallisia elinvoimapolkuja yhdessä allianssimallin avulla, ja maakunnat voivat omalla alueellaan toimivien kuntien kanssa sopia kilpailuttavansa yhdessä maakuntien järjestämisvastuulla olevat kasvupalvelut ja kunnan tai kuntien järjestämät kasvupalvelujen kanssa yhteen sovitettavat elinvoimatehtävät. Kilpailutuksella haetaan siis sopivat kumppanit kasvupalveluallianssiin, ja allianssin perusta on maakunnan, kuntien ja palveluntuottajien välinen yhteinen sopimus. Osapuolet vastaavat kasvupalvelujen ja kuntien yleisen toimialan elinvoimatehtäviin liittyvien palvelujen suunnittelusta ja toteuttamisesta yhdessä, yhteisellä organisaatiolla, ja osapuolet jakavat tähän projektiin liittyvät hyödyt ja riskit sekä noudattavat tietenkin kaiken tiedon avoimuuden periaatteita.

Muutama huoli on tietenkin jo tässä matkan varrella tullut liittyen esimerkiksi kysymyksiin siitä, miten tämä nyt sitten suhtautuu kuntien palkkatuetuun työhön, työpajatoimintaan tai Ohjaamo-toimintaan. Uudistus ei muuta sitä, miten kunnat voivat hyödyntää palkkatukea. Kunnat voivat esimerkiksi palkata palkkatuella työttömiä työpajatoimintaan il-

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

man, että kunnan tulee muuttaa nykyistä toimintatapaansa. Se, että maakunta myöntää jatkossa TE-toimistojen sijasta palkkatukea, ei vaikuta palkkatuensaajaorganisaatioiden toimintaan. Tämä uudistus ei vaikuta myöskään kuntien rahoittamaan työpajatoimintaan. Maakunnat ja kasvupalvelujen tuottajat voivat jatkossakin lähettää työttömiä kuntien tarjoamaan nykyisen kaltaiseen työpajatoimintaan. Ohjaamo-toiminnasta on saatu hyviä kokemuksia, ja sitä jatketaan. Ohjaamohan tarjoaa alle 30-vuotiaille nuorille julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin tuottamia palveluita saman katon alta, ja meillä on näitä palvelupisteitä eri puolilla maata tällä hetkellä yhteensä 41, ja käynnissä olevan Euroopan sosiaalirahaston hankehaun kautta uusia Ohjaamoja tulee vielä luultavasti syntymään lisää.

Sitten kysymys siitä, että miksi alueellisia kokeiluja ei jatketa: Me olemme käynnistämässä uusia pilottihankkeita, joiden lähtökohdat ovat aluekehittämisen ja kasvupalvelulainsäädännön mukaisia. Eli näitä pilottihankkeita on tulossa kaikkien ely-keskusten alueilta, joiltakin varmaan useampia, ja näissä pilottihankkeissa voidaan sitten näistä alueellisista hyvistä kokeiluista koottuja kokemuksia käyttää omien kasvupalvelujen kehittämisessä. Eivät ne hukkaan mene.

Sitten semmoinen kysymys, että tarkoittaako tämä nyt sitä, että me ajattelemme niin, että nykyiset palvelut olisivat jotenkin huonoja. Eivät palvelut ole huonoja, mutta valtion nykyisin hoitamat tehtävät ja palvelut tulee siirtää maakunnalle itsehallinnon varaa jättävällä tavalla, niin että alueellisen kasvun varmistamiseksi maakunnilla on jatkossa hyvät edellytykset järjestää omien tarpeittensa mukaiset palveluratkaisut. Eli ne itse pääsevät siihen vaikuttamaan, ja tästä on varmasti hyötyä sekä työnhakijoille että yritysasiakkaille. Myös yksityisen sektorin mukaan tulo voi synnyttää uudenlaisia asiakkaiden tarpeista lähteviä palveluratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Minäkin pahoittelen: kahdessa paikassa on hankala olla yhtä aikaa, ja minua huudetaan tuonne kehysriiheen. [Välihuutoja vasemmalta] Minun on pakko poistua sinne. Pahoittelen.

**Puhemies Paula Risikko:** Pystyykö ministeri olemaan hetken aikaa, jos debattia vedetään hetken aikaa? Mikä olisi aikataulu?

Minä kunnioitan eduskuntaa ja olen sitten täällä — kun en voi kahdessa paikassa olla yhtä aikaa.

**Puhemies Paula Risikko:** Se olisi todella hyvin tehty. — Otetaan reipas debatti, ja niitä, jotka haluavat vastauspuheenvuoron, pyydän nyt nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

**15.57 Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellisessä puhemiesneuvostossa ei ollut tiedossa sitä, että ministerit eivät voi olla paikalla. Minusta olisi kohtuullista jättää tämä asia pöydälle ja käsitellä sitä sitten, kun molemmat ministerit ovat paikalla. Ymmärrän hyvin sen, että ministereillä on kiire puolustamaan kehysriiheen omia asioitansa, ja itse asiassa toivoisin, että ministeri Lindström lähtisi sinne ja puolustaisi työllisyyden määrärahoja, koska ne ovat oleellisia siinä, mitä tulevaisuudessa tapahtuu.

Mutta mitä tulee tähän lakiin liittyen, niin toivoisin, että vastaisitte minulle rautalangalla yhteen kysymykseen, kun tässä on kiire: siihen, miten maakunta tilaa yhdistelmän, jossa on sote-palveluja ja työvoimapalveluja. Tämä laki purkaa meidän monipalvelukeskukset,

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

jotka ovat EU-tasolla palkittu innovaatio siitä, että sosiaali- ja terveystaloudet, Kelan kuntoutus ja työvoimapalvelut ovat samassa pisteessä. Mutta nyt kun sote, vaikka se onkin siellä maakunnan sisällä, juoksee omalla logiikallansa ja työvoimapalvelut tilataan, niin mikä on se fakiiri, joka tilaa nämä palvelut yhdessä? Siihen ei kukaan ole tähän mennessä osannut vastata. Ja kun tämä rakentuu tämän ajatuksen varaan, niin toivon, että ministeri osaisi siihen vastata.

**Puhemies Paula Risikko:** Täällä keskusteltiin siitä, että nyt eduskunnan toive on se, että tämä laki keskusteltaisiin silloin, kun ministerit ovat paikalla, eikö niin? Tätä esitystä ei kuitenkaan voi tehdä vastauspuheenvuorojen aikana, vaan tämä pitää tehdä varsinaisten puheenvuorojen aikana, joten avaan varsinaiset puheenvuorot nyt, ja siellä on puhujalistalla edustaja Sarkkinen.

**15.59 Hanna Sarkkinen vas:** Puheenjohtaja! Olen valmistellut pitkän puheenvuoron, mutta tämän tilanteen takia teen nyt ainoastaan esityksen siitä, että eduskunta jättää asian pöydälle siihen asti, kunnes pystymme käsittelemään asian sillä tavalla, että myös ministerit ovat paikalla.

**Puhemies Paula Risikko:** Kannattaa pitäisi.

**16.00 Timo V. Korhonen kesk:** Arvoisa puhemies! Tämä on tietysti maakuntalakien kannalta yksi aivan keskeisimpiä lakiesityksiä, ja on totta kai hyvä, että täällä ministerit voisivat olla paikan päällä. Toki on niin, että tätä ehditään käsittelemään vielä valiokunnissa hyvinkin paljon, mutta jos, puhemies, voisin kannattaa tätä sillä tavalla, että jos suinkin mahdollista, tämä laki tulisi lähetekeskusteluun jo heti huomenna. Onko se mahdollista?

### *Käsittely*

**Puhemies Paula Risikko:** Ihan pieni hetki, meillä täällä neuvotellaan.

Edustaja Sarkkinen on ehdottanut, että asia pannaan pöydälle huomiseen täysistuntoon, niinkö?

**Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! En määritellyt, onko huomenna, vaan sellaiseen täysistuntoon, jossa ministerit tai ainakin toinen ministereistä voi olla paikalla keskustelun ajan.

**Puhemies Paula Risikko:** Pidetäänpä pieni tauko, nimittäin täällä on nyt auki se, milloin ministerit pystyvät olemaan paikalla. Keskeytetään istunto 2 minuutiksi.

Täysistunto keskeytettiin kello 16.02.

---

Täysistuntoa jatkettiin kello 16.03.

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

**Puhemies Paula Risikko:** Kaksi minuuttia on kulunut. Edustaja Sarkkinen haluaa tarkentaa esitystään.

**Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Tarkennan esitykseni siltä osin, että esitän, että asia jätetään pöydälle ensi keskiviikon käsittelyyn, jolloin myös ministerit voivat olla paikalla.

**Puhemies Paula Risikko:** Edustaja Sarkkinen on ehdottanut, että asia pannaan pöydälle ensi keskiviikkoon johtuen siitä, että ministerit olisivat paikalla, eli ensi keskiviikkona pidettävään täysistuntoon. Asia jää siis pöydälle. Onko muita ehdotuksia pöydällepanon ajankohdasta?

**Timo V. Korhonen kesk:** Arvoisa puhemies! En osaa määritellä tähän mitään muuta ajan-kohtaa, mutta minun kysymykseni on puhemiehen suuntaan. Kun tämä kasvupalvelukysymys ja kasvupalvelulaki kuitenkin on osa tätä suurta maakunta- ja sote-uudistusta, niin vaarantaako se, että tämä nyt siirretään ensi keskiviikkoon, tämän asian käsittelyä, aikataulullista käsittelyä millään tavalla?

**Puhemies Paula Risikko:** Ei vaaranna sillä tavalla, koska nyt jo tiedetään, missä valiokunnissa tätä käsitellään, jotenka valiokunnat voivat lähteä jo liikkeelle. Mutta koska tämä on erittäin tärkeä lainsäädäntöpaketti, on tärkeää ja kunnioitan eduskunnan tahtoa siitä, että täällä ovat ministerit silloin paikalla. Saamamme tiedon mukaan ensi tiistai ei ole mahdollinen, koska silloin on kehyskeskustelu. Se siirtyisi seuraavalle keskiviikolle. Meillä ei ole täysin varmaa tietoa siitä, onko ministeri Lintilä paikalla, mutta kun tässä on nyt kuitenkin aikaa valmistella ensi keskiviikkoa myös ministeri Lintilän suunnasta, niin katson, että ensi keskiviikko olisi se aika. Ja vielä sanon tästä, että keskustelimme ministeri Lindströmin kanssa myöskin torstaista, eli huomisesta, ja perjantaista, mutta hän on valitettavasti estynyt niissä molemmissa. Elikkä sitten olisi keskiviikko, ja keskiviikkoon mennessä pystyy aikatauluun muokkaamaan.

Asia pantiin pöydälle 18.4.2018 pidettävään täysistuntoon.

### 10. Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan päätökseksi eduskunnan työjärjestyksen 72 §:n muuttamisesta

Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 2/2018 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 1/2018 vp

*Ensimmäinen käsittely*

**Puhemies Paula Risikko:** Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 1/2018 vp. Nyt päätetään päätösehdotuksen sisällöstä.

## Pöytäkirja PTK 33/2018 vp

### *Keskustelu*

16.06 **Sari Essayah kd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä muutostarvehan lähtee siitä, että tällä tavoin halutaan varmistaa se, että kansliatoimikunnassa ovat edustettuina kaikki poliittiset eduskuntaryhmät, ja siinä mielessä voi sanoa, että tämäntyyppinen muutos on kannatettava ja oikein ja oikeudenmukainen. On äärimmäisen tärkeää, että eduskunnan työjärjestykseen ja sitten myöskin kaikkeen eduskunnan toimintaan ja vastaavaan joka ikinen poliittinen ryhmittymä, jolla on täällä eduskuntaryhmä, pystyy oman panoksensa tuomaan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi puhemiesneuvoston ehdotukseen PNE 2/2018 vp sisältyvän päätösehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Päätösehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

### **11. Seuraava täysistunto**

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 12.4.2018 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.07.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola